

KERSTBOEK

I

UITGAVE - W. DE HAAN - UTRECHT

DRIEKONINGENDAG

EEN LEGENDE

Vrij naar het Fransch.

Bewerkt door M. C. VAN OVEN—VAN DOORN,
met illustraties van FRED. REITMANN.

Aan den wijden, donkeren hemel schitterde een ster, een wonderlijk lichtende ster, die aan de menschen vertelde dat er ver, heel ver weg, een kindje geboren was.

En de wijzen uit het Oosten, Kaspar en Balthazar, maakten zich op om het kindje te gaan zoeken; en met een groote karavaan, met kameelen, beladen met kostbare schatten, en met vele slaven, trokken zij door de woestijn, om zich te vereenigen met den wijzen Melchior. En ook de wijze Melchior maakte zich gereed om mee op te gaan, om ook den weg te volgen dien de groote, tintelende ster hun zou wijzen.

In dien ouden tijd woonde in het paleis van Koning Melchior een meisje van een jaar of elf; Leïla heette zij. De gunsteling van den Koning, die voor het aankopen van de slaven en slavinnen zorgde, had de kleine Leïla met haar fijn, blank gezichtje opgemerkt en haar aan het hof van Koning Melchior een plaatsje gegeven; tusschen de donkere inboorlingen leek zij een zeldzame, teere bloem.

Daar stond zij den ganschen dag naast den troon, waarop de vorst gezeten was, en met een grooten waaijer wuifde zij hem koelte toe. Soms behaagde het aan den Koning, het kleine meisje vriendelijk toe te knikken; zij was zacht en stil van aard, en vaak lag de Koning in de warme middaguren te luisteren naar de eenvoudige, droef-klinkende liedjes, die hij zich door Leïla liet voorzingen.

Koning Kaspar naderde tot voor Melchior's troon en sprak: „Een groot Koning is ons geboren! Hij zal ons leeren elkander niet te haten en als broeders zullen wij leven op aarde! Geen slavernij, geen wreedheid zal hij dulden! Laat ons de lichtende ster volgen, dan zullen wij den jongen Koning zien!”

„Ik zal met u medegaan,” sprak Melchior.

En toen gaf de wijze Koning bevel om geschenken bijeen te zamelen en om met den grootst mogelijken spoed een karavaan in gereedheid te brengen.

De kleine Leïla was naast den troon van Koning Melchior blijven staan, en toen Koning Kaspar vertrokken was, knielde Leïla naast den troon neer en in smeekende houding bleef zij stil liggen wachten, of het den Koning zou behagen haar toe te spreken.

Eindelijk zeide de Koning: „Wat wenscht ge, klein meisje? Spreek vrij uit en vrees niet!”

„Heer Koning, neem uw slavin Leïla mee op uw verre reis, ik zou zoo heel graag ook dien jongen kleinen Koning willen zien! Ik zal uw voetstappen kussen, wanneer ge mij maar wilt toestaan, met u mee te gaan.”

„Dat is niet mogelijk, mijn kind,” zei de wijze Koning vriendelijk. „De reis is veel te ver en veel te vermoeiend voor een teer klein meisje, zooals jij bent. Je moet hier blijven, kleine Leïla, en als ik terugkom zal ik een mooi parelsnoer voor je meebrengen.”

Leïla zuchtte, maar zij durfde niets te zeggen. Langen tijd bleef zij nog geknield

liggen naast Melchior's troon, maar toen de Koning niet meer tot haar sprak, sloop zij stil heen, naar de zaal, waar de geschenken bijeen werden gebracht, Arabische wierook, zijden lappen met fijn borduursel, kostbare reukwerken. Zacht dwaalde de kleine witte gestalte rond. Toen, eensklaps, liet zij zich in een mand glijden, en voorzichtig trok zij een lap wollige tapijstof over zich heen. Even later kwam zij weer te voorschijn, weer dwaalde zij rond, stil en zwijgend, zij verdween uit de zaal, maar na korten tijd keerde zij terug met een klein pakje, dat zij bij zich in de mand verstopte. Weer trok zij de bont gekleurde lap over zich heen, en stil hield zij zich verborgen.

De karavaan trok door de woestijn, en de drie wijze Koningen, in rijke gewaden, begeleidden den stoet op witte paarden. En bij het vallen van den avond zagen zij boven zich den donkeren, wolkeloozen hemel, en de groote tintelende ster wees hun, welke richting zij moesten volgen. Dagen en nachten volgden elkander op, dagen van schroeiende zonnehitte en koele, donkere nachten, onder een wijden hemel met talloze schitterende sterreluchtjes.

In een van de manden op een kameelenrug ligt Leïla ineengedoken. Heldhaftig verdraagt zij honger en dorst, en het eenige voedsel dat zij gebruikt is zoo nu en dan een enkele dadel, uit het pakje dat zij bij zich gestoken heeft. En heel voorzichtig waagt zij het een enkele maal, wanneer de karavaan rust, uit haar mand te ontsnappen en een teug water te halen uit de bron, waar zoeven de kameelen dronken.

Eindelijk komen de drie wijzen in het land van Koning Herodes. Naar het paleis van den Koning trekt de karavaan, en daar wordt halt gehouden. Hier willen de wijzen vragen waar zij den jongen Koning kunnen vinden, het kleine Koningskind, dat de menschen zoo gelukkig zal maken.

Maar hun gastheer kijkt de drie wijzen verwonderd aan; bevreemd en onthutst

ziet Koning Herodes om zich heen. Een Koning zou er geboren zijn, een Messias? Een schitterende ster zou zijn geboorte hebben gemeld?

En Herodes vraagt aan de drie wijze Koningen, dat jonge Koningskind te gaan zoeken en het hem te komen vertellen wanneer zij het kind gevonden hebben, dan zal ook Koning Herodes in aanbidding kunnen neerknielen!

Intusschen gaat de gunsteling van Koning Melchior rond, langs de kameelen; hij telt de manden, de zakken, en hier en daar wischt hij het stof weg, dat gedurende de lange reis de geschenken heeft overdekt. Dan vindt hij in een van de manden een bleek, bevend klein meisje, stijf en pijnlijk van de lange, vermoeiende reis in een nauwe mand, onder het lichtkleurige kleed met geborduurde randen.

„Kind, kleine Leïla, wat doe je hier? Wat heb je gedaan?”

Koning Melchior wilde mij niet medenemen, en toch wilde ik zoo graag den Messias zien . . .”

„En daarom heb je je in de mand verstopt? Maar Leïla, wist je niet dat Koning Melchior zijn ongehoorzame slaven straft met den dood?”

Leïla boog het hoofd. „Ik wist het,” zeide ze zacht. „Maar wanneer ge mij niet verraadt, totdat de reis ten einde gebracht is, dan zal ik den Messias zien, en dan kan geen straf mij meer deren. Hier, neem mijn gouden armband . . .”

„Neen, Leïla, die gouden armband mag je behouden. Ik zal niets zeggen, ik zal je niet verraden, al loop ik dan ook de kans, dat Koning Melchior ook mij zal laten sterven.”

Weer vervolgden de drie wijzen hun reis. Maar toen het avond werd, toen ging de tintelende ster hun niet langer vóór. Stil bleef zij aan den hemel schitteren, maar nu steeds op dezelfde plaats, boven het met bladeren begroeide dak van een eenvoudige woning.

„Woont dáár de Messias, wiens geboorte ons is gemeld?” zoo vroegen de drie wijzen aan elkander. „Waar is het paleis? Waar zijn de dienaren, de soldaten?”

Neen, soldaten waren er niet, en geen andere dienaren waren er te zien dan een goedge, groote os en een grauwe ezel. En het paleis was niet meer dan een armoedige stal, met wanden vol scheuren en reten.

Maar in den stal zat een jonge vrouw, en een man, een werkman, met een ernstig, nadenkend gelaat. En op wat stroo in een kribbe sliep een klein kindje.

De drie wijzen keken verwonderd, . . . toen begrepen zij. Zij knielden neer bij het eenvoudige kribje en zij legden hun geschenken op den grond. Eerst Koning Kaspar en Koning Balthazar, toen Koning Melchior. Maar toen hij van een der manden de wollige, lichtkleurige tapijstof afnam, trad plotseling de kleine Leïla uit haar schuilhoek, te voorschijn en zij keek naar het kindje, dat in het kribje te slapen lag. De jonge vrouw, naast de kribbe, keek het meisje aan en glimlachte.

Het kindje bleef slapen.

Koning Melchior fronste de wenkbrauwen.

„Je bent mij ongehoorzaam geweest, kind. Je bent tóch medegegaan, terwijl ik

je verboden had, mij te volgen. Je moet sterven. Aan den jongen Messias zul je ten offer worden gebracht."

Leïla boog het hoofd, en zacht sprak zij: „Uw wil geschiede, o Koning."

Koning Melchior zond zijn dienaren uit, om hout te halen voor de offerande. Langzaam ontsloot Leïla haar gouden ketting, haar gouden armband, en beide gaf zij aan de jonge vrouw. Toen maakte zij den kostbaren sluier los, die om haar haren was gewonden, en met een blik van oneindige teederheid spreidde ze de sluier uit over het kindje in de kribbe.

Zwijgend keek Koning Melchior toe, en zijn lange witte baard trilde; hij was ontroerd, en het stemde hem droevig, aan de kleine Leïla zulk een hard vonnis te moeten voltrekken. Hij had berouw over zijn uitspraak, en toch verbood zijn waardigheid hem, in het bijzijn van zooveel toehoorders zijn woorden te herroepen.

De brandstapel was gereed, en de dienaren kwamen aanloopen om Leïla mede te voeren. Jozef maakte een beweging als wilde hij tusschenbeide komen, en de groote oogen van de jonge vrouw verduisterden zich; zij boog het hoofd, en een traan viel op het voorhoofd van het kindje in de kribbe.

Toen gebeurde er een wonder.

Het kindje opende de oogjes, het kleine mondje lachte, twee fijne handjes werden naar Leïla uitgestoken.

Op hetzelfde oogenblik begon het bleeke gezichtje van Leïla te schitteren in bovennatuurlijke schoonheid; twee glanzende blanke vleugels groeiden haar aan de teere schouders, en zij stond daar als een witte jonge engel. Langzaam trad zij naderbij en kustte de voetjes van het kindje, dat weer ingeslapen was.

Toen spreidde zij de vleugels uit en zij vloog op naar den wijden hemel.

DE TORTELDUIVEN

OF

JOOP VERSTIJNEN'S KERSTVERRASSING

door MIEN LABBERTON.

met illustraties van CLAUDINE DOORMAN.

„Het kan nooit,” zei Vader.

„Het moèt,” zei Moeder.

Het bleef heel stil aan tafel. Vader, moeder en alle zes de kinderen dachten aan hetzelfde: aan het ééne broertje dat boven lag, en dat de gevolgen van zijn erge, griep met longontsteking van dit voorjaar maar niet te boven komen kon.

Ze aten zwijgend. Het was of er een druk op allen lag.

„Ik vind dat Moeder gelijk heeft. Het moèt,” zei toen opeens Flip, de oudste, een jongen van vijftien.

„Ik ook,” viel Phini bij. Op hetzelfde oogenblik liet ze de vork uit de hand vallen, gooide het hoofd op de tafel en begon droevig te snikken.

„Die moet natuurlijk weer grienen,” zei Flip. Toch legde hij zijn hand troostend op zijn zusje's haar. „Wat schieten we daar nou mee op, zeg. Als je nou guldens kon huilen in plaats van tranen!”

„Dan begonnen we allemáál te janken,” grinnikte Jan. De kleintjes lachten een beetje.

Maar Phini bleef zachtjes doorhuilen. Ze zag geen uitweg uit haar verdriet — het was alles even afschuwelijk: of dat Joop, haar zieke tweelingbroertje, nu zoo ver weging als de dokter wilde, heelemaal naar Zwitserland, of dat hij thuisbleef en nooit goed heelemaal beter worden zou — het was beide even ellendig. Nee, dacht ze toch, éven ellendig niet — dát hij daarginds beter worden zou, dát is toch het beste. Ze hief het hoofdje op, en keek Vader aan, met groote, betraande, vragende oogen.

Vader zat met een diepen rimpel in het voorhoofd. Werktuiglijk bewoog zich zijn hand met de vork heen en weer. Hij zag er uit, of hij nauwelijks wist, wat hij at, maar of hij bezig was een heel ingewikkelde, moeilijke som uit te rekenen. En dat was eigenlijk ook zoo.

Opeens bleef zijn arm stil. Hij zuchtte zwaar.

„Ik zie er geen gat in,” zei hij somber. „Hoe zielsgraag ik het ook zou willen, dat de jongen weer flink en sterk werd, ik heb het geld er niet voor. En ik weet ook niet, hoe ik méér moet verdienen. Ik kàn niet harder werken dan ik doe. Elken dag haast óverwerk . . .”

Zijn stem beefde. De kinderen keken wat angstig voor zich. Was er — was er — een tráán in Vader's oog?

„Je werkt dikwijls al veel te hard,” zei Moeder's zachte, warme stem.

„Dat hindert niet,” zei Vader, nu weer wat monterder. „Ik werk graag genoeg voor jullie. En als het om honderd gulden of zoo te doen was, zou ik er zoo wanhopig niet onder zijn. Maar dit . . .”

„Hoevéél . . .?” waagde Flip schuchter te vragen.

„De dokter wist misschien een goedkoop adres,” zei Moeder hoopvol.

„Goedkoop . . .” Vader haalde weer mismoedig de schouders op. „Hij is niet zóó ziek gelukkig, dat hij in een sanatorium zou hoeven. Maar dát zou dan ook minstens zeven gulden per dag zijn. Laat een „goedkoop adres” nu eens vijf gulden wezen. En dan een half jaar. En de reis . . . En doktersrekeningen . . . Reken maar uit.”

Phini en Flip zaten met hoogroode gezichten. Zóó duidelijk hadden ze zich alles nog niet voorgesteld. „Goeie hemel!” riep Flip geschrokken. „Dat is wel dui . . .”. Phini’s gezichtje, gansch en al ontsteld, zocht wanhopig Moeder’s gelaat.

„Ja,” zei Vader, „dat komt zeker óver de duizend gulden. En die hèb ik niet en

ik zou niet weten hoe ik ze maken kon, al heb ik ook alles en alles voor onze arme zieke jongen over."

„Ik heb nog m'n spaarpotje . . .” begon Moeder.

„Met zoowat tachtig gulden, is 't niet?”

Moeder zweeg. Ze haalde de tachtig niet meer, bedacht ze. Had ze niet nog pas, omdat ze Vader al niet wéér om geld wilde vragen, uit het „spaarpotje” van het huishoudgeld Jan's nieuwe schoenen en pakje betaald?

„We hebben allemáál nog onze spaarpotten,” begon Phini opnieuw, en ze dacht: had ze nu laatst dat boek maar niet gekocht . . .

Vader stond op en schoof wat bruusk zijn stoel achteruit. „Och, lieve jongens,” zei hij. „Dat is alles bij elkaar immers geen tiende van wat we nodig zouden hebben.”

„Dat lamme geld ook!” riep Jan ruw uit. „Als je nou rijk was . . .”

„Dan hadden we weer andere moeilijkheden, jongen,” zei Moeder. „Een leven zonder moeilijkheden — ik geloof niet dat dat bestaat. En ook niet dat dat goed of prettig zou zijn. Dat begrijp je nog niet, maar het is zoo. Maar nu, ja, voor onze lieve Joop zou ik haast wenschen . . . „Dat gepraat geeft nu allemaal niets,” vond Vader. „We moeten het aanvaarden zooals het is. Ik wil wel, al vind ik het erg moeilijk zoo iets te doen, aan de heeren van het kantoor vragen, of ze mij een voorschot op m'n salaris willen geven. Maar hoe ik dat dan ooit zal moeten inhalen . . .”

„Ik wil niet dat je nõg méér extra werk doet.” Er was een angstige klank in Moeder's stem, terwijl ze naar Vader's vermoeide oogen keek. „Ik kan nog wel iets zuiniger huishouden, en alles zelf naaien.”

„Laat mij dan maar van de H.B.S. afgaan,” zei Flip opeens. „Dan kan ik ook gaan verdienen hier of daar.”

Vader en Moeder keken elkaar aan. Het was plotseling of ze beiden weer méér moed en nieuwe opgewektheid kregen. Met zulke flinke kinderen, als zij hadden, mocht je toch immers niet moedeloos zijn? Die Flip, die zoo dolveel van leeren hield en het zoo goed kon! Vader knikte hem toe. „Ik weet niet of je dat begrijpt, jongen, maar dit voorstel van jou heeft Moeder en mij veel goed gedaan. Zoolang we allemaal zooveel van elkaar houden, kunnen we alle moeilijkheden aan. Maar je blijft op school, m'n jongen. Nu, ik moet weg. Tot straks.”

Dien avond gebeurde er iets, dat aan een sprookje doet denken. Aan een goede tooverfee, die door muren heen luisteren kan naar wat menschen zoo héél graag zouden willen. Of aan dwergen met geheime krachten of aan een wonderstaf, die in een donkere duisternis onverwachte, schoongekleurde bloemen kan doen ontbloeien. Maar och, heusch niet alleen in sprookjes gebeuren er wondere dingen. Het leven om ons heen geeft ze wel dag aan dag te zien . . .

Ja, zooals Phini dien avond zei — met zóó'n zachten blijden glans in haar oogen, dat Moeder, die wel wist hoe vrééselijk ze het vond, als Joop werkelijk toch wèg zou gaan, telkens naar haar kijken moest — ja, het was nèt een sprookje . . .

Vader was thuisgekomen van kantoor, en ze zaten allen, op de twee kleintjes na, die al naar bed waren, voor het gemeenschappelijk theekwartiertje van kwart over acht, om de ronde tafel bij elkaar. Over Joop was niet meer gesproken, maar zooveel te meer gedacht. Had Vader al iets gevraagd over het salaris? Hij sprak er niet over. En Moeder en de grooten wisten wel, hoe zwaar hem dit vragen vallen zou . . .

Toen werd er gebeld. „De post,” zei Flip, en ging naar de deur. „Voor jou, Moeder!” kwam hij even later en legde een gele enveloppe voor Moeder neer. Die nam verwonderd het groote couvert in de hand. „Wat een deftige brief!” zei ze. In den hoek stond een stempel gedrukt. „Van een notaris,” zag Moeder, met steeds grootere

verbazing. „Uit Amsterdam. En dan voor mij?!” Ze draaide den brief om en om. „Aan Mevrouw P. H. Verstijnen—van Dam.” Dat wàs ze toch. Aan den achterkant zat een gewichtig rood lak. „Ik hou niets van zulke vreemde brieven,” zei Moeder nog. Ze nam de punt van de schaar en langzaam, alsof ze er weinig zin in had, scheurde ze de enveloppe open en begon te lezen. Ze keken allen toe. Haar wenkbrauwen gingen in de hoogte. Haar mond ging open. Haar oogen begonnen te blinken. Opeens gooide ze het papier naar Vader toe, en begon te lachen en te huilen tegelijk.

„O, nu kan hij gaan! Nu kan onze Jopie gáán!” riep ze met trillende stem. „O goede God, wat een uitkomst!”

„Wat? Wat??” De kinderen waren alle vier opgestaan en stonden op een kluitje om den lezenden Vader heen. Die zwaaide den brief hoog in de lucht.

„Het is haast niet te gelóóven!” riep hij uit, en zijn heele gezicht straalde van vreugde.

„Wát dan toch?!” Flip's handen jeukten om het papier uit Vader's vingers te trekken.

„Moeder heeft een erfenis gekregen!” zei Vader plechtig.

„Hoera!”

„Loop nou . . .!”

„Allemenschen! Van wie?”

De vele uitroepen klonken in bonte warreling dooreen. Moeder's oogen glansden, alsof ze in schoone verten wondere dingen aanschouwde.

„Nu kan hij beter worden, onze jongen,” zei ze weer, en de tranen liepen ongestoord over haar gezicht. „Die lieve Liesbeth, om nog zoo aan mij te denken. Ze zou het heerlijk vinden, als ze wist, dat haar geld hiervoor gebruikt wordt.”

„Tante Liesbeth?” vroeg Phini. „Die de vorige maand gestorven is? Waar u toen nog heen bent geweest, toen u zoo bedroefd terug kwam?”

Moeder knikte. „Ja, kindje. „Tante” Liesbeth, zooals jullie altijd zeiden. Ze was mijn schoolvriendin, van ons zesde tot ons achttiende jaar. En we zijn altijd van elkaar blijven houden. En nu . . . nu helpt ze me zoo onver-

wacht . . . O vadertje, ik ben zoo blij, dat je nu niet hoeft te vragen!”

Vader knikte ernstig. „Vragen is ontzettend moeilijk,” zei hij. „Maar ik zou het gedaan hebben, voor onze jongen. Al had het de moeilijkheden niet weggenomen, want dan had het toch bijverdiend moeten worden. Maar nú — duizend gulden! Zóómaar!”

„Nèt duizend?” vroeg Flip.

„Net duizend!” antwoordde Moeder. En toen waren ze het allen met Phini eens, dat het „net een sprookje” was.

Vader stond op.

„Ik ga Joop halen,” zei hij. „Nu zullen we het hem maar meteen vertellen.”

Even later kwam Vader weer binnen en met hem, een wollen deken omgeslagen, de al te langzaam herstellende, twaalfjarige Joop, die niet wist, hoeveel zorgen ze allen om hem hadden gehad. Hij was blij dat zijn „beneden-halfuurtje”, zooals hij het altijd noemde, weer aangebroken was, en ging, als gewoonlijk, dadelijk naast Phini zitten, die hem uit haar zak een bewaarde halve melkcreep toestopte. Joop keek om zich heen. Was er wat bijzonders vanavond? Hij voelde, dat al de lieve bekende gezichten hem op bijzondere wijze schenen toe te knikken.

„Wat is er?“ vroeg hij, een beetje bevreemd. „Is er iets?“

„Ja, manneke,” zei Vader. „Er is iets.“

„Weet je wel, Joop?“ begon Moeder toen. „Dat de dokter je zoo graag naar Zwitserland wou hebben, om weer heelemaal sterk te worden?“

Joop knikte. Ja, daar had hij wel van gehoord. Maar zoo heel veel aandacht had hij er niet aan gegeven. Zwitserland, dat leek zoo ver en onwaarschijnlijk, en hij had ook wel iets opgevangen van „veel te duur” en zoo had hij er verder nauwelijks over nagedacht.

„Dat kan nu gebeuren, lieverd,” zei Moeder. „We kunnen het betalen. En nu willen we jou alle kans geven, weer heelemaal een flinke sterke kerel te worden.”

Joop zette een verbaasd gezicht. Ze begonnen allemaal door elkaar heen te praten tot Moeder eindelijk krachtig tot stilte maande, en Phini geregeld vertellen mocht wat er nu eigenlijk gebeurd was. Joop werd hoe langer hoe bleeker, en zat met z'n zusje's hand in de zijne. Toen ze uitpraat was, bleef het stil, vreemd stil in de kamer.

„Moet ik . . . van jullie . . . wèg?“ zei toen opeens de zieke jongen, met bevende stem. „Alléén?“

En toen kon ook Phini zich haast niet meer goed houden. Maar Flip sprong op.

„Jô, ben-je mal?“ zei hij tegen Joop. „Nou moet je niet net doen als een baby. Natuurlijk vinden wij 't ook allemaal beroerd als we je zoo lang niet zien, maar als je dan over een half jaar weer heelemaal gezond bent? Da's toch beter, dan dat je zoo'n porceleinen poppetje blijft?“

„J . . . ja . . .,” knikte Joop, maar met vochtige oogen en trillenden mond.

„En dan, gossie nog toe,” ging Flip opgewonden voort. „'t Is me even een reuzebof, zeg, om naar Zwitserland te mogen. De Rijn en de bergen, de Alpen met sneeuw d'r op en watervallen en gletschers! Als je d'r op school van leert, denk je dat je dat toch wel allemaal nooit in je leven te zien zal krijgen. En nou ga jij d'r zóó-maar naar toe! Ik wou . . .”

Er werd wéér gebeld.

„Wéér een erfenis!” riep Jan met veel lawaai. En kleine verlegen Lientje, die een beetje overstuur was door al het ongewone, kroop dicht tegen Moeder aan.

Maar „de erfenis” had ditmaal een bekende mannelijke stem, en kwam met Flip de kamer binnen.

„Dag dokter,” zei Moeder, een beetje verbaasd, dat deze nu nog kwam, in den avond, en „dag dokter!” riep ook Joop, die veel van den aardigen opgewekten geneesheer hield.

„Zoo kabouter!” groette hem de dokter en legde even zijn hand op Joop's donkere hoofd. „Wat zit je d'r feestelijk bij. Je lijkt wel de Sheik van Afghanistan!”

„Hebben ze daar Sheiken?“ vroeg Vader vroolijk.

De dokter keek wat verwonderd rond. Toen hij éérgisteren hier weggegaan was, hadden vader en moeder allebei even bedrukt en ernstig gekeken. En nu . . . De omstandigheden leken hem gunstig om met zijn voorstel voor den dag te komen.

„Luister eens,” zei hij. „Mag ik praten waar de kinderen bij zijn?“

„Jawel,” zei Moeder. „De grooten leven alles zooveel mogelijk met ons mee, hè jongens?“

De dokter zag een kring van belangstellende gezichten. „Zeker over Joop,” zei Jan. „Hij gaat.”

„Stil nu, jongen,” waarschuwde Vader.

Op het gezicht van den dokter kwam een blijde trek. Hij hield zooveel van dit gezin, dat zoo warm lief en leed immer allemaal samen deelde. En die jongen, die ginds stellig genezen zou . . .

„Ik heb van de week er al even over gepraat,” zei hij, „maar toen had ik nog geen zekerheid. Ik had toen al naar Arosa geschreven. Daar weet ik een paar eenvoudige, verbazend aardige Zwitsersche menschen, van zoowat veertig jaar. Ik heb er zelf een vacantie doorgebracht. Ze hebben geen kinderen. Joop hoeft niet in een sanatorium te zijn. Als hij in plaats van ons verraderlijke Hollandsche klimaat dezen winter de Zwitsersche lucht heeft, met goede voeding en b.v. eenmaal per week dokterstoezicht, dan acht ik dat voldoende. Nu heb ik die menschen geschreven, die ik volkomen vertrouwd. En straks bracht de post me hun antwoord. Ze willen Joop van 15 October tot 15 April in huis nemen voor acht francs per dag, dat is dus vier gulden. Ze beloven uitstekende verzorging en voeding, en eieren en melk zooveel hij wil.”

Afwachtend keek hij Vader en Moeder aan. „Als jullie dat nu voor hem zouden kunnen doen . . .”

„O dokter! Het is hier vandaag een sprookjesdag!” Moeder greep de rechterhand van den verwonderden dokter tusschen haar beide handen, en vertelde hem met een van blijdschap stralend gezicht, welke plotselinge uitkomst de gele brief zoeven had gebracht.

„Sapperloot!” zei de dokter. „Wat zijn we dáár blij mee, hè Joop!”

Joop en Phini zaten dicht naast elkaar. Heel stilletjes. Net een paar tortelduiven, die tweeling! dacht de dokter glimlachend. Plotseling was het echter of het zusje voelde, hoè ze nu haar broer het beste helpen kon. Ze sprong op.

„Nou!” zei ze. „’t Is wel even vervelend als je denkt dat-ie weggaat, maar als dat halve jaar om is, kunnen we weer zalig samen fietsen!”

„En zwemmen, in zee?” Joop keek den dokter vragend aan.

„Als het gaat zooals ik denk, kerel, word je daar weer een echte fiksche Hollandsche jongen, die er tegen kan.”

„Dan wil ik ook niet zeuren.” Joop stond op. „Ik zal flink zijn. Wanneer ga ik dan?”

„Hoera!” Flip grabbelde in z’n zakken en gooide Joop een grooten appel toe, die deze handig opving. „Nou ben je ’n man!”

„Nou komt er werk aan de winkel, Moeder.” De dokter keek naar den kalender. „’t Is nu 10 October. Kun je alles voor ’m zou gauw klaar hebben? Hij kan de reis wel maken.”

„Z’n goed is in orde,” zei Moeder eenvoudig. „Breng jij hem dan, Vader, of ik?”

„Mag ik het doen?” vroeg de dokter. „Ik neem juist een weekje vacantie. Van den zomer kon ik niet. Ik kom daar graag nog eens terug en dan kan ik meteen alles goed met die menschen en met den dokter daar afspreken. En we kennen mekaar toch goed, hè Joop?”

„Mooier kan het al niet,” aarzelde Vader.

Er trok even een schaduw over Joop’s gezicht. Maar toen hoorde hij in zich weer Flip’s woorden: „Nou ben je ’n man!” en hij deed al zijn best, weer vroolijk te kijken. Hij begreep ook wel, hoe moeilijk Vader vrij zou kunnen krijgen, en hoe onmogelijk Moeder eigenlijk van huis kon, al zei niemand daar iets van.

„Als je liever hebt, Jopie . . .” begon Moeder nog.

„Nee,” zei Joop. „Ik vind het wel fijn met den dokter. Of ik je nu hier goeiendag zeg of dáár . . . En dokter kan zoo fijn vertellen van Amerika!”

„Dáár zit ik àn!” lachte de geneesheer. Wat een dapper kereltje, dacht hij blij bij zich zelf. Je zult een prettige reis hebben, m'n jongen, naar het verre land . . .

„Afgesproken dus,” ging hij tot Moeder voort. „Ik zal den trein precies nazien en het nog even komen zeggen. En voor de reisbiljetten zal ik dan ook wel zorgen. We reizen tweede klas. Dus 15 October 's morgens vroeg is meneer de reiziger gereed. Dag kameraad!” Hij reikte Joop de hand. „Dan gaan wij d'r samen vandoor! Ze zijn allemaal jaloersch, zie je wel? Nou gauw naar kooi, mannetje.”

Maar gauw slápen deden ze dien avond geen van allen.

II.

Twee weken later kwam de dokter vertellen, dat hij Joop goedsmoeds in de veilige hoede van Frau¹⁾ Schonach had achtergelaten. De jongen had zich bij het afscheid goed gehouden, en hem vroolijk vaarwel gewuifd.

„'t Is een kranige kerel,” zei de dokter. En Moeder's oogen hadden vol tranen gestaan en Phini had vervaarlijk haar neus staan snuiten.

„Is ze aardig?” had ze toen nog gevraagd.

„Wie? Frau Schonach? Ja, heusch kind, bijna zoo aardig als je moeder.”

„Dat zal wel!”

„Ik zeg toch: bijna! En Herr²⁾ Schonach zal Joop leeren houtsnijden 's avonds, heeft hij beloofd. Hij heeft een aardige kamer met een balconnetje, met het uitzicht op de sneeuwbergen, en 's middags ligt hij bij goed weer beneden in de veranda. Die is op het Zuiden. Hij is al wat sterker geworden. 's Morgens mag hij wat wandelen of sleeën of doen wat hij wil.”

„Reuze!” vond Jan. „Ook skiën?”

„Als hij er lust in heeft, als iemand het hem leeren wil.”

„Best uit te houden,” zei Flip.

Moeder zei niet veel. Het was haar nog zoo moeilijk aan de gedachte te wennen, dat haar jongen, dien ze zooveel maanden extra verzorgd en vertroeteld had, nu aan vreemden was toevertrouwd. Ze verlangde al weer naar den Vrijdag. Elken Woensdag, had Joop beloofd, zou hij trouw schrijven. En dan schreef Moeder Zaterdagavond, nadat ze Vrijdags zijn brief had ontvangen. Twee had ze er nu gehad. Ze waren vol van al het nieuwe, dat hij zag en beleefde. „'t Is zoo gek, Moeder,” schreef hij, „die hooge berg zoo vlak bij je. Je krijgt zoo'n zin om op het puntje te klimmen, om te kijken wat er aan de andere kant te zien is. En zeg, de kleinste kinderen praten hier al Duitsch!”

Daar hadden ze allemaal om gelachen. Maar Moeder had hem terug geschreven, dat hij alleen geen bergen opklauteren mocht. Dáár had Joop ginds in Arosa nu weer groote pret om gehad en hij had den hoogen reus daar vóór hem hoofdschuddend aangekeken. „Je ben nogal een lieverdje,” had hij spottend uitgeroepen. „Ik ben daar zóó boven op je . . .”

De weken gingen nu in het gezin Verstijnen weer hun gewonen gang. Het was al bijna half November geworden, en regen, mist, wind en najaarsguurheid wis-

¹⁾ Duitsch voor „Mevrouw”.

²⁾ Duitsch voor „Mijnheer”.

selden elkander af. Goed dat Joop veilig ginds zit, dacht Moeder vaak. Toch was haar hart niet heelemaal gerust over hem. Zijn laatste brief beviel haar niemendal. De jongen, waar hij nog al eens mee liep en speelde 's morgens, was vertrokken. „Nu ben ik alleen, schreef hij. Ik mag de slee van Herr Schonach, maar wat heb je d'r an alleen? 't Is net of ik al wel vier maanden hier ben . . .”

Dat stond Moeder niet aan, dat hem de tijd zoo lang viel, en ze had hem deze week een mooi dik boek gestuurd. Daar was het spaarpotje goed voor! Hij mag geen heimwee krijgen, dacht ze wat angstig in zichzelf. Dan helpt het alles niets! En ze had gezorgd dat niet alleen Phini, maar ook al de anderen, er een gezellig briefje bij in hadden gedaan.

„Nu schrijft hij gelukkig weer vroolijker,” zei Vader de volgende week.

„Maar erg kort,” vond Moeder. Toch, ze moest erkennen, dat de weinige zinnen, die er stonden, flink en opgewekt klonken.

Had Moeder haar jongen eens even kunnen zien ginds tusschen de besneeuwde

bergen, waarboven de blauwe lucht zoo helder straalde, dan zou ze wel gauw gemerkt hebben, dat de dappere kleine kerel al zijn krachten inspande, om niet toe te geven aan het knagend verlangen naar huis, naar Moeder en naar al wat hem zoo lief was, en hoe dan telkens Flip's stem in zijn ooren klonk, die hem zoo welgemeend toeriep: „Nou ben je 'n man!” Vooral 's avonds, als hij alleen lag in de duistere kamer van het houten ch  let, kon het hem soms besluipen, zoodat hij zich niet meer verzetten kon, en het hoofd in het kussen duwde, om het geluid van zijn snikken te dempen. Overdag ging het dan weer beter. Dan was er de sneeuwpret en de ijsbaan om 'n beetje m  e te doen en veel naar te kijken, dan was er de vriendelijke Frau Schonach en de groote zwarte hond en de bruine geit in het stalletje. Maar o, als hij Moeder maar eens even bij

zich hebben kon! Of Phini . . . Dan kwam er soms opeens een stem binnen in hem die zei: „Nou moet je niet zeuren. Je moet heel blij zijn, dat je deze prachtige kans hebt gekregen om weer heelemaal beter te worden. Niet zeuren. Zeuren is laf en kinderachtig en daarmee doe je ze thuis verdriet.” En onder invloed van die stem schreef hij dan weer aan Moeder, dat hij weer twee pond aangekomen was en bruin werd van de zon . . .

Maar   en was er in het gezin Verstijnen, die beter dan alle anderen, beter zelfs haast nog dan Moeder zelf, begreep, wat het broertje, zoo ver in het vreemde land, daar all  en door te maken had. Phini begreep zijn verlangen, ook zonder dat hij er over schreef, omdat zij een even jong en even aanhankelijk hartje had en omdat zijzelf hier thuis ook zoo heel erg naar haar Jopiebroer verlangen kon. En nu ben ik nog thuis, bij al de anderen, dacht ze dan, hoe moet hij dan, daar all  en . . . En als het nu gauw Sinterklaas wordt . . . En dan weer Kerstmis . . . Kerstmis zonder Moeder, all  en . . . En Phini werd hoe langer hoe stiller, en liep rond, alsof ze altijd over het een of ander te peinzen liep.

En dat was ook zoo. Er was in haar jonge hoofdje een plan ontstaan, dat ze zoo he  l graag tot werkelijkheid zou zien komen. Maar ze wist niet hoe. Eindelijk, na

er dagen mee rondgetobd te hebben, besloot ze, den grooten Flip er in te halen. Misschien dat hij er raad op weten zou.

En zoo zat ze op een Dinsdagavond op Flip's bed op zijn kleine kabinetje en liet haar beenen bengelen, en vertelde Flip hoe ze zéker wist, dat Joop zich verschrikkelijk eenzaam voelde. „En dan met Kerstmis . . .” zei ze. Haar stem trilde.

Flip keek haar ernstig aan. „Je bent een goed zusje,” zei hij. „Ik heb er ook al over gedacht.”

„Jij?” Phini keek verbaasd op. Die Flip, had die . . . ?

„Ik weet wel wat . . .” zei ze nu moediger.

„Nu? Wat dan?” De groote broer keek haar aan.

„Moeder moest met Kerstmis naar hem toe gaan!” zei Phini. Flip floot tusschen de tanden. „Een kleinigheid!” riep hij uit. „Daar is immers geen geld voor, kind. Dat kost wel — wel zestig gulden! Misschien wel méér.”

Phini's beenen bungelden nog harder heen en weer.

„Flip,” zei ze toen. „Wij zijn toch al groot! Kunnen wij dan niets verdienen? Moeder's reisgeld verdienen?”

De groote jongen zweeg. Boven zijn oogen stonden dikke rimpels, zijn lippen kneep hij stijf oopen. Maar opeens was het, of zijn gezicht zich ontspande. „Jij bent me d'r één!” riep hij uit, en rende het kamertje uit, de trappen af. Onthutst keek het meisje hem na. Liet hij haar nu zóó in de steek? Maar in een ommezien was Flip terug, en had een groote krant in de hand.

„'k Vind het een reuze-idee!” riep hij vroolijk. „Ik ga in de advertenties zoeken!”

Phini volgde gespannen, hoe zijn vinger de advertentiekolommen langs gleed. Ging er nu iets komen van haar vage plannen? Die Flip was altijd zoo . . . zoo van onmiddellijk aanpakken! Wie weet, wat hij nu ging doen? En zij zelf dan? Opeens klonk er een uitroep: „Dáár ga ik op af!”

„Waar?” riep Phini in ademlooze spanning.

Flip las: „Een aankomende jongen gevraagd in de avonduren, die netjes zonder fouten schrijven kan, om adressen, kwitanties, enz. te schrijven. Aanmelding tusschen 7 en 8. Bergstraat 20.”

„Je maakt nooit fouten,” zei Phini.

Flip keek op zijn horloge, gooide de krant neer, nam zijn jas en pet, die nog op een stoel neergesmeten lagen, en was in minder dan geen tijd verdwenen. Een beetje verbouwereerd keek Phini naar de opengebleven deur. „Allemenschen!” zei ze hardop.

Toen nam ze onwillekeurig de krant in de handen en zocht met de oogen nog eens de bewuste advertentie. Maar vóór ze die ontdekt had, bleef haar blik als vastgenageld hangen aan een ander plekje in dezelfde kolom. Wat stond dáár? Een meisje gevraagd? Wat voor meisje?

Ze dwong zich met moeite, goed te denken bij wat ze las, en begon al voor den derden keer: Een meisje gevraagd . . . waar zou Flip nu zijn? . . . van netten stand, niet beneden de 12 jaar . . . dat was ze, al twaalf en een half, bijna dertien . . . zou Flip nu bij die menschen zijn? . . . om twee kinderen van 5 en 7 jaar 's Woensdags- en 's Zaterdagmiddags prettig bezig te houden . . . Vijf en zeven . . . Heintje en Guurtje waren zès en zeven . . . Persoonlijke aanmelding Groote Brugstraat 7 . . . Dat was vlak bij . . . Hoe lang was Flip nu al weg? . . .

Ze begon opnieuw, en hoe vaker ze de woorden las, hoe meer het haar toescheen, dat zij dat meisje was, dat daar gevraagd werd. Ze kon goed met kleine kinderen spelen — ze speelde veel met Hein en Guurtje, vooral tegenwoordig — en Woensdag- en Zaterdagmiddag? Dan kon ze 's avonds haar huiswerk wel doen! En Flip? Hoe moest die dat? Wat zou Moeder zeggen? Met een schok bedacht ze, dat Moeder het niet weten moest. Het moest een verrassing voor Moeder zijn, dat ze haar dan opeens dat geld gaven en zeiden: Ga u nu naar Joop, met Kerstmis . . .

Ze zat zóó in gedachten verdiept, dat ze echt schrok, toen Flip opeens weer vóór haar stond. Wat lachte hij! Hij smeed z'n pet op den grond, pakte haar beet en sprong met haar rond. „Ik heb het, zeg, ik heb het!” schreeuwde hij. „Wat een gek gedoe is dat, zoo'n boodschap.”

„Hèb je 't?” Phini keek hem aan of hij minstens de maan uit den hemel had geplukt. „He? Wat? Vertel dan, jongen.”

„'t Is bij een oud mannetje in een manufactuurwinkel. Hij kan zelf het 's avonds niet meer zien, zei-die. Ik moet er om half zeven zijn tot acht uur. Elken avond. Dat gaat best. Dan sta ik 's morgens een uur vroeger op. Hij vroeg of ik nog op school ging, verbeel-je. Hij heeft allerlei agentschappen en daar moeten dan reclame-circulaires voor verzonden worden door de stad. En rekeningen schrijven en van alles. Moppig vin-ik het.”

„En hoeveel . . .?”

„Twee kwartjes per uur, dus dat is f 4.50 in de week. 't Is nog wel niet genoeg, maar misschien vind ik nog wel wat.”

Phini duwde hem de bewuste krant weer in de hand. Haar vingertje wees. „Dáár ga ik heen,” zei ze rustig.

„Ben je mal?” zei Flip. „Jij?”

Maar Phini was al bij de deur. „Wacht je op me?” vroeg ze nog achterom, en roetste de trap af. Op Flip's gezicht lag nu een weifelende trek. Het zusje, dat was voor zoo iets toch te jong? En die was . . . toch geen . . . kindermeisje? Uit zijn humeur liep hij zijn kleine hokje op en neer. Dat lieve gevoelige zusje . . . dat zou . . . dat vond Moeder nooit goed! Toen voelde hij, evenals Phini even te voren, dat dit alles voor Vader en Moeder een geheim blijven moest, tót het groote oogenblik . . . dat . . .

Jan kon ook best wat doen! dacht hij toen. Zoo'n stevige jongen van elf . . . De Brugstraat was dichtbij . . . Als het nu maar aardige menschen waren . . . Die Phini toch . . . Lientje was nog te klein. Hoe zouden ze 't geheim kunnen houden? . . . Wat bleef ze lang weg! . . . Zijn oude heertje was een leuke baas! . . . Zóó was het acht uur en gongde Moeder haast voor de thee . . . Werd er daar gebeld? Hij had daarnet slimmetjes de sleutel mee gepakt! Waratje, daar was ze . . .

Hij trok haar aan beide handen binnen. Ze had een hoogroode kleur en schitteroogen en viel neer op den eenigen stoel die er stond.

Flip stampte driftig op den grond. „Vertel dan toch,” riep hij uit. „Waren ze naar tegen je?”

„'k Heb zoo gerend!” zei het meisje nog hijgend. „Gompie, Flip, nou hebben we al zeven en een halve gulden in de week!”

„Wát!” Flip staarde naar Phini, alsof ze een wonder was. „Jij óók? Hoe dan?”

Ze streek zich het wilde haar uit het gezicht.

„'t Viel me reuze mee, zeg. D'r is niks an. Of ik nou met die Johnnie en Tineke dáár speel, of hier met Hein en Guurtje. Ze waren leuk. Die Mevrouw keek zoo gek.”

„Hoe, gek?”

„Nou, dat ik d'r op kwam, op die advertentie. Ze kende me wel van zien op straat, zei ze. Ze vroeg of ik dan niet meer op school ging en waarom Moeder me stuurde.”

„Verbeeld-je, Moeder!”

„Nou, toen heb ik het 'r maar alles verteld, waarom we 't doen, jij en ik. Dat moest ik wel, hè?”

Flip aarzelde. Even vond hij dat niet prettig. Maar och, waarom ook niet? Anders zou die Mevrouw Phini misschien aldoor vragen doen...

„Ze is wat ziek,” begon het meisje weer. „Ze moet liggen op een divan. Daarom moet ze wat hulp hebben. Ze had me graag, zei ze. Omdat ik met kleintjes gewend ben zeker. Morgen moet ik al komen. Ik krijg elke week drie gulden. Van half twee tot half zes.”

„Moeder merkt het vast.”

Ze keken beiden peinzend voor zich uit. Ja, dat was nog de grootste moeilijkheid.

„Weet je wat,” zei Phini toen. „Als Moeder dan telkens vraagt en je weet niet wat je zeggen moet, dat kan ik tòch niet. Laten we nou aan Moeder zeggen, dat we geheimen hebben voor Sinterklaas en Kerstmis en dat we ver van huis zijn, maar dat ze niets vragen mag. Dat is eerlijk, en dan vertrouwt Moeder ons vast wel, dat we niets verkeerd doen.”

De groote Flip moest erkennen, dat deze raad van zijn zusje zoo slecht nog niet was. Al was hij die avonduren gewoonlijk boven, Moeder zou hem toch zeker wel eens missen, en Phini kon heelemáál niet ongemerkt aldoor die heele middagen weg zijn...

„Goed,” zei hij. „Dat zullen we doen. Jij bent knap in het verzinnen, Phien. Ik vind je opeens veel grooter.”

Ze waren zoo verdiept in hun gesprek, dat ze plotseling met schrik bemerkten, dat de gong beneden maar gestadig aan het luiden was.

„Ja-a-a!!” riep Phini. „We komen!”

Achter elkaar bolderden ze de trappen af.

„Ik wou jullie morgen naar de oorendokter sturen,” zei Moeder.

Ze keken elkaar aan, veelzeggend. Flip knikte: Ja, ze moest er nu meteen maar over beginnen.

„Niet boos zijn, Moes,” begon Phini, met haar vriendelijk stemmetje. „We waren zulke plannen aan 't maken! We hebben èrg veel geheimen voor December. Zult u ons nooit wat vragen, Moeder?”

Moeder keek wat twijfelend. „Is 't alles goèd, wat jullie doen?” vroeg ze ernstig.

„Ja,” zei Phini, en „Ja, Moeder!” zei ook groote Flip op vasten toon.

„Goed,” zei Moeder. „Dan mag je de eerste weken wat meer vrijheid hebben.”

„Mag ik 's Woensdags en 's Zaterdags tot het eten van huis zijn?” vroeg Phini, en ze keek Moeder met haar groote oogen dringend aan.

„Ga je dan bij een ander werken of zoo?” Moeder dacht aan een groot moeilijk handwerk.

„Ja,” zei Phini.

„Nu, goed dan, kinders, ga dan je gang, ik vertrouw jullie. Daar is Vader. Schenk jij thee, Phien?”

De twee samenzweerders keken elkander aan. In hun oogen stond hetzelfde te lezen: wat heerlijk dat we 't zoo besproken hebben, en wat heerlijk, dat Moeder ons zoo vertrouwt!

De eerstvolgende weken waren wel vol geheimzinnigheid in het huis Verstijnen. De kleintjes klaagden, dat Phini altijd weg was. Dan troostte Moeder ze: spelen jullie maar samen. Phini en Flip schenen wel telkens apartjes te hebben, maar soms leek het wel, of ook Flip en Jan samen aan het smoezen waren.

„Jullie moet dit jaar niet te veel verwachten, jongens,” zei Moeder eens aan tafel, „met Sinterklaas, bedoel ik. Ik wou het dit jaar maar eens erg eenvoudigjes doen, en dan een wat grooter pak aan Jopie sturen.”

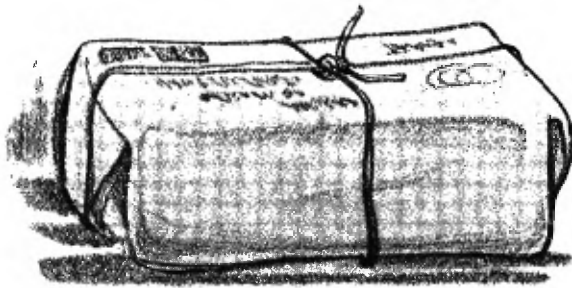
„Goed hoor!” riepen de drie grootsten als uit één mond. „Dat is best!”

„Geef mij maar alleen een dikke speculaaspop,” schreeuwde Jan, en duikelde meteen driemaal koppetje over den grond.

Moeder keek met een peinzenden glimlach rond. Wat waren ze toch allemaal

makkelijk en prettig in huis den laatsten tijd, dacht ze blij. Zelfs Jan, die nog wel eens humeurig kon zijn.

Op Sinterklaasdag kwam er niettemin een groote verrassing, waaraan niemand ook maar één oogenblik had gedacht: een dik pak van Joop uit Arosa! Ze stonden er allemaal omheen met kloppende harten: Van zóó ver was dit pak gekomen, en dat had hun Joop voor hen allemaal ingepakt! 't Was opeens net of

hij weer in de kamer was, en Moeder had haast wel een kus willen drukken op het harde pakpapier. Maar toen het pak open ging en de inhoud voor den dag kwam, was er aan de uitroepen geen einde. „Alles zelf gemaakt!” lag er een briefje bovenop, en daar kwam het aan: een vloeirol voor Vader, een briefkaartendoos voor Moeder, een pennebak voor Flip, een Zwitsersch huisje voor Phini, een inktpotje voor Jan, een servetband voor Lientje en voor de twee kleintjes elk een mooi houten doosje met een beer er op, met gekleurde kralen gevuld. „Zwitsersche kralen!” jubelde Guurtje en „Zwitsersche kralen,” riep Hein haar na.

„Wat een werk!” Vader bewonderde de mooie edelweiss op zijn vloeirol. „Wat heeft hij dat gauw en keurig van Herr Schonach geleerd.”

Allemaal zagen ze in gedachten hun Jopie zitten, in het Zwitsersche houten huis, over de tafel gebogen, het scherpe mesje in de hand, in de lange stille avonduren. En Phini voelde opeens zoo duidelijk, wat een leegte het nu voor hem zijn zou, nu het pak met alle cadeautjes af en weggezonden was. Wacht maar, Joop! dacht ze, jij zult over een poosje óók groote oogen opzetten!

De dagen en weken van de donkere Decembermaand gingen voort. Veel vlugger dan andere jaren, meende Phini. En ook Flip vond, dat de dagen te kort duurden. Al stond hij 'smorgens nu al twee uur vroeger op dan anders, en werkte bij zijn electrisch lampje, hij kwam nooit klaar met alles wat hij zich voorgenomen had te doen. In zijn kast stond achter een stapeltje boeken een spaarpotje. Af en toe rammelde hij daaraan met een tevreden gezicht. „Je wordt lekker zwaar!” zei hij dan. En heel veel bezoeken bracht hij aan de donkere kast op zolder, die Moeder hem

voor zijn kiekjes-ontwikkelen had afgestaan. De eenige die veel bij hem was, was Jan, en Moeder merkte met vreugde, hoe de twee jongens, die elkander anders nog wel eens in het haar konden zitten, nu zulke beste vrienden waren.

„Is je verrassing nog al niet af, kind?“ vroeg Moeder eens aan Phini, toen deze nu ook al om vier uur niet meer dadelijk thuis kwam. „Je bent haast nooit meer thuis, dat vind ik toch niets prettig. Heb je te veel hooi op je vork genomen?“

Phini keek een beetje ondeugend naar Moeder op. „U zou niets vragen, Moeder.“

„'k Wou dat het maar Kerstmis was,“ zei Moeder wat zuchtend.

„Ik ook!“ En dat was ook zoo, want het meisje voelde zich toch wel moe er van worden, dat ze nu ook op zich genomen had, nu Mevrouw's hoofdpijn erger geworden was, om vier uur uit school nog tot half zes bij de kinderen te komen. Maar dapper hield ze vol, en ze had er Flip zelfs niets van gezegd. Was het niet heerlijk, dat ze nu nog zooveel méér in haar spaardoosje kreeg? Elke week nu f 4.50, net als Flip! Daar was ze trotsch op...

III.

Het was de Zondag vóór Kerstmis. Dien middag zaten drie kinderen op Flip's kleine bovenkamertje, de hoofden dicht bij mekaar.

„Vanavond geven we het,“ zei Flip. „Moeder moet het toch wat vooruit weten. Maar heelemaal genoeg zullen we wel niet hebben. Ik heb bijna vijf en dertig gulden, met Jan mee.“

„Wát!!!“ Phini viel bijna van haar stoel van verbazing. „Hoe... hoe kàn dat?“

„O,“ zei Flip, alsof het heel gewoon was. „Jan en ik hebben verschrikkelijk veel briefkaartafdrukken van mijn zomeropnamen hier in de buurt gemaakt, en die heb ik verkocht aan de boekwinkel op de Markt. Die gaf me 5 ct. per stuk. Ze waren echt mooi. En Jan heeft nog nieuwe opnamen gemaakt. Dat kan hij goed.“

Jan keek, alsof hij een reuzegroot cadeau gekregen had.

„Alle menschen nog toe!“ zuchtte Phien. „En ik heb maar twee en twintig gulden.“

„Dat kàn niet!!“ En toen moest ook Phini haar extra verrassing vertellen.

„Wat ben jij een kraan!“ bewonderde Flip. „Zoo'n klein ding, zoo iets te doen. En jij hebt alles verzonnen! Als 't nog niet genoeg is...“

„Dan doen we onze eigen spaarpotten er bij,“ viel Jan in.

Het werd in de vergadering besloten, dat Phientje dien avond de verrassing aan Moeder overhandigen zou.

Toen ze na het eten in de huiskamer zaten en een kwartetspel deden, kon Phini er haar gedachten maar niet bij houden. Telkens zag ze hoe Flip haar aankeek, telkens voelde ze de dikke enveloppe in haar zak, waar het geld in zat, met een briefje door Flip's flinke hand geschreven: „Een verrassing voor Moeder en voor Joop, van de drie oudsten.“ Ze hadden 's middags een mooie toespraak bedacht, waarmee Phien den brief aan Moeder geven moest.

Het spel was uit, Vader schudde de kaarten opnieuw. „Vooruit nou!“ fluisterde Jan. „Toe nou.“

Opeens stond Phini op. Ze kreeg een kleur, alsof ze vreeselijk veel slechts op haar geweten had, en frommelde in haar zak.

„Moeder,“ begon ze. En toen nog eens weer: „Moeder, wij... wij...“

„Kind,“ zei Moeder, „wat heb je? Wat doe je raar!“

Toen legde Phini met beide handen de dikke enveloppe voor Moeder neer, en vergat de heele mooie toespraak. „Dáár!“ zei ze. „Asjeblief. Dat is voor u. Of eigenlijk voor Joop. Lees het maar.“

Zóó'n verbaasd gezicht hadden de kinderen van hun Vader en Moeder nog nooit gezien. „Wat beteekent dat?“ vroeg Vader, toen er al maar zilvergeld uit de enve-

loppe op tafel rolde. Moeder zat te staren op Flip's brief, alsof ze nog nimmer Hollandsch gelezen had.

„Dat is reisgeld, voor Moeder!“ schreeuwde Jan, de druktemaker. „Om met de Kerstdagen naar Joop te gaan! Dat hebben wij verdiend!“

Het spreekt van zelf, dat er heel wat uitgelegd en gepraat moest worden, eer Vader en Moeder er genoeg naar hun zin over hadden gehoord. „Hoe is 't mogelijk,“ zei Vader maar telkens weer. En Moeder kon er niets aan doen, maar haar oogen kwamen telkens weer vol van die lastige tranen. „Kinders toch, kinders toch!“ zei ze aldoor opnieuw. „Wat 'n schatten zijn jullie!“ Opeens hief ze het

hoofd op, met zoo'n echten glimlach en zei: „Maar nu weet ik wat!“

„Wat dan?“ Ze keken allen verbaasd. Wat was er nu verder nog te weten? Vader knikte Moeder toe en stak tweemaal zijn tien vingers omhoog.

„Nu,“ zei Moeder, „nu leg ik er nog een beetje bij uit mijn spaarpotje, en Vader ook, denk ik, en dan reis ik derde klas in plaats van tweede — en dan gaat Phini mee!“

„Hoera!“ gilte Flip. „Leve Moeder!“

En Jan maakte zijn gewone dollemanssprongen over den vloer, terwijl Phini met een overgelukkig gezichtje als een heel klein kindje op Vader's knie geklauterd was.

Op den dag vóór Kerstmis kwam een jongen, zijn slee aan de hand, een beetje lusteloos door de sneeuw heen op een Zwitsersch houten huis toegelopen. Hij

keek op zijn horloge — 't was eigenlijk nog te vroeg, om al thuis te komen. Wat duurde vandaag die morgen lang! Hij riep een grooten zwarten hond, die kwispelstaartend op hem toekwam. Langs hem heen liep een man, een kleinen sparreboom over den schouder. Kerstmis, dacht de jongen. O, waren nu die Kerstdagen maar voorbij! Al waren Herr en Frau Schonach ook nóg zoo goed en aardig, hoe kòn je Kerstmis vieren zonder al de lieve gezichten van thuis om je heen? Kerstmis — dat wàs het boompje thuis, en de piano thuis en het verhaal thuis en . . . Met alle macht rukte de jongen zich dapper los uit zijn verlangen. Niet zeuren! zei hij tegen zichzelf. En hij nam den hond aan de halsband en liep naar de achterdeur van het huis toe.

Daar kwam Frau Schonach hem tegemoet.

„Bübchen,” riep ze. „Es ist etwas gekommen! Ein Weihnachtsgeschenk!”¹⁾

Zooveel Duitsch verstond Joop al wel, dat hij begreep, dat er een pakje van thuis gekomen was! Alweer! dacht hij. En met Sinterklaas ook al zooveel! Wat reuzeaardig!

Hij begon harder te loopen, zette haastig zijn slee in het achterhuis en veegde achteloos zijn voeten. „Wo?”²⁾ vroeg hij.

Maar Frau Schonach hield de kamerdeur al voor hem open. „Hier!” lachte ze.

Als vastgenageld stond Joop en keek en kék. Droomde hij? Dróómde hij . . . ?

„Joop! Lieveling!”

„Gompie, wat is-tie dik!”

„Moeder! Phien!”

Hij voelde Moeder's armen om zich heen en zag Phientje's blije lachende oogen, hij kuste ze allebei met stralende blijdschap en begon te ratelen, te ratelen, aan één stuk door. Had hij in àl die vele weken ooit zooveel gepraat als nu in die paar eerste oogenblikken? En toen ze later rustiger te babbelen zaten en hij het zich haast nog niet voorstellen kon, dat ze vier volle dagen bij hem zouden blijven, toen vroeg hij opeens, half ernstig en half ondeugend: „Hebben jullie wéér een erfenis gehad?”

En toen begon Moeder, terwijl „de tortelduiven” weer hand aan hand op de sofa zaten, aan den verbaasd toelisterenden Joop te vertellen, aan wie hij zijn Kerstverrassing te danken had.

¹⁾ „M'n jongen, er is iets gekomen! Een kerstgeschenk!”

²⁾ Waar?

HET KERSTFEEST VAN KEES.

door JEANNE KONING-CoETERIER

Geïll. door CL. DOORMAN.

In een van de nauwe straatjes van de groote stad zat Kees Verhoeven voor het raam te kijken naar de mooie witte sneeuwvlokken die langs het kleine venster kwamen dwarrelen. Hij kon niet naspeuren waar ze precies vandaan kwamen, want de huizen van den overkant stonden te dicht bij, zoodat hij de lucht niet kon zien, maar als hij met z'n hoofd op de vensterbank lag, kon hij ze toch een heel eind volgen. Een heelen tijd vermaakte hij zich met dit spelletje. — Hè, dacht hij, — wat zal het nu buiten mooi zijn!

Vaag herinnerde hij zich nog het aardige huisje waar zij heel vroeger gewoond hadden, toen hij nog een peuter van zes jaar was. Als het daar gesneeuwd had en hij stond des morgens op, o, wat was dat dan mooi geweest, wanneer al die groene sparren bedekt waren met de mooie witte sneeuw. En ook herinnerde hij zich weer den ochtend waarop vader stilletjes een slee voor hem getimmerd had, waarmee hij met vader en moeder een tocht door het be-

sneeuwde bosch had gemaakt. Maar dit was al heel lang voorbij. Nu woonden ze in een nauw straatje. Vader's zaken waren slecht gegaan en moeder had erg gesukeld zoodat ze steeds kleiner moesten gaan wonen. En treurig dacht Kees aan de komende Kerstdagen zonder kerstboompje, net als verleden jaar.

Een paar groote tranen liepen hem langs de wangen, hij schrok er zelf van en zijn moeder, die net binnenkwam vroeg verschrikt wat hem scheelde.

— Ben je niet lekker, vent? vroeg ze bezorgd, doch Kees lachte al weer.

— O, 't was niets moeder, zei hij en sprong overeind.

— Ja, ik begrijp het wel, zei Mevrouw Verhoeven bedroefd, — je denkt zeker aan de komende kerstdagen, maar heusch jongen, zuchtte ze, het gaat niet en als troost liet ze er op volgen: misschien een volgend jaar.

— Och Moes, kijk nu niet zoo treurig hoor, riep Kees en gaf haar een stevigen kus, — we kunnen het toch wel een klein beetje feestelijk maken! Zacht streelde mevrouw Verhoeven haar jongen over zijn blonde krullebol, dankbaar dat hij het zoo flink opnam.

— Waar is zusje, Moeder? vroeg hij, — mag ik met haar een eindje de stad in, naar de étalages kijken?

— Goed hoor, jongen, antwoordde zijn moeder, dat zal het kleintje wel fijn vinden.

— Marietje, riep Kees, hoor eens! — en toen zijn zusje aan kwam hollen, pakte hij haar beet en tilde haar een eind de hoogte in, zoodat Marietje het uitgierde van pret.

— Ga je mee een eindje wandelen, vroeg Kees. Nu dat behoefde hij geen tweeden keer te vragen. In een wip was ze bij haar moeder om haar manteltje en mutsje aan te trekken en aan de hand van Kees huppelde ze zingend de trap af, nagekeken door haar moedertje.

Kees was op straat zijn verdriet gauw vergeten. Het heerlijke frissche winterweer vroolijkte hem op en door de gezellige drukte in de stad vergat hij alles.

De étalagekasten waren alle reeds in kerststemming. Al dat roode papier met hier en daar een hulsttakje en soms met wat nagemaakte sneeuwvlokjes, zag er leuk uit en Marietje genoot van alles wat ze zag.

Haar vreugde werd nog eens zoo groot, toen ze met Kees het Warenhuis binnenstapte en daar een grooten versierden Kerstboom zag staan. Ze danste van plezier om al die mooie glinsterende ballen en om dat prachtige speelgoed dat er aanhing en opeens vroeg ze: — krijgt Marietje ook een kerstboom?

Kees wist niet zoo gauw wat hij zeggen moest; hij voelde een prop in z'n keel komen en zacht schudde hij van „neen.”

— Waarom niet? vroeg Marietje weer en haar stemmetje klonk lang niet zoo vrolijk meer.

— Vader en moeder hebben geen geld om er één te koopen, zei Kees nu.

Doch Marietje begreep dit niet zoo goed en vroeg nu gelukkig niet verder.

— Kom, laten we maar naar huis gaan, vond Kees en langzaam liepen ze het Warenhuis uit, maar Marietje kon haast niet genoeg naar den mooien boom kijken en ze bleef telkens nog even staan. De heerlijke sparrenlucht snoof ze verrukt op en toen ze weer op straat stond, zei ze met schitterende oogjes, — wat was dat mooi, hè Kees? —

— Ja, knikte Kees en liep toen weer de richting van hun huis uit.

— Kijk eens wat mooi, trok Marietje hem plotseling voor een étalagekast van een grooten banketbakkerswinkel. — Een kerkje van suiker, juichte Marietje, en o kijk eens wat leuk, allemaal kleine sleeën met poppetjes erin!

Maar Kees keek naar heel iets anders. Hij zag niets van al dat moois in de étalage. Zijn oogen bleven gericht op een groot karton dat voor het raam stond en waarop met groote zwarte letters stond: Een loopjongen gevraagd voor de Kerstdrukke.

Voor hij zelf goed begreep wat hij ging doen, stond hij in den winkel.

— Wat blijft u, jongeheer, vroeg de winkeljuffrouw.

— Ik wilde vragen of ik als loopjongen dienst zou kunnen doen — vroeg Kees.

— O, ja, wacht maar even, ik zal mijnheer even roepen, zei de juffrouw en ze liet Kees staan.

Marietje keek verwonderd haar broer aan; ze begreep er niets van wat hij hier uitvoerde.

Daar hoorde Kees iemand aankomen; zijn hart klopte hem in de keel.

— Zoo vent, kom eens even hier, zei de banketbakker vriendelijk en hij liet hem een klein kantoortje binnengaan.

— Zoo, zoo, dus jij wilt deze week als loopjongen hier komen, hoe oud ben je? vervolgde hij.

— Twaalf jaar, mijnheer, zei Kees aarzelend.

— Ja, ja, nog wel wat jong, mompelde de banketbakker, maar enfin, je ziet er nog al flink uit. — 't Is wel hollen en draven hoor, lachte hij maar je hoeft niet voor tien hier te zijn en om vijf uur 's middags ben je klaar. Gaat dat?

— Ja, mijnheer, zei Kees, dus mag ik komen? vroeg hij verheugd.

— Ja, begin morgen dan maar. En moet je niet weten wat je verdient? lachte de banketbakker.

— O... ja... graag, stotterde Kees. Daar had hij eigenlijk nog niet eens aan gedacht, zoo vlug was het plannetje in hem opgekomen.

— Aan het eind van de week krijg je dan acht gulden, zei de baas en opstaande, groette hij Kees. — Tot morgen dus, riep hij hem nog na, — tien uur binnen hoor!

— Ja mijnheer, dag mijnheer, zei Kees en eerst toen hij buiten stond, drong alles goed tot hem door.

Hij kon wel dansen van plezier. Acht gulden zou hij verdienen, daar kon hij gemakkelijk een kerstboompje van koopen en dan hield hij nog heel wat over ook!

— Niet vertellen aan Moeder, hoor waar ik ben geweest, zei hij tegen zijn zusje, dat „neen” knikte. Ze was het al haast weer vergeten.

Thuisgekomen vertelde Marietje wat ze allemaal had gezien en Kees zat er lachende bij.

Hij kon zich haast niet stil houden van vreugde over zijn betrekking. Maar wat zou hij zijn moeder zeggen?

Och, zoo erg moeilijk zou dat toch ook weer niet zijn. Hij was zoo dikwijls in de vacantedagen bij vriendjes en hij kwam toch gewoon thuis eten. Den geheelen dag liep hij te denken wat hij wel allemaal van die acht gulden zou kunnen koopen en 's avonds kon hij er niet van in slaap komen.

Alles was best gegaan, de geheele week. Kees had zijn moeder gezegd dat hij bij vriendjes ging spelen en zij was blij voor haar jongen geweest, dat hij toch nog in zijn vacantie genoot. Hij was zoo vroolijk den laatsten tijd, vond ze. Zoo braken dan al gauw de kerstdagen aan.

Kees had goed zijn best gedaan; hij was werkelijk een groote steun geweest tijdens de kerstdrukte. Niets was hem te veel geweest, en hij had alles even vlug en netjes bezorgd. Toen het dan ook de laatste avond was en hij weer in het kantoortje stond, kreeg hij een pluimpje van den baas.

— Je hebt je kranig gehouden, hoor, en hij klopte hem op den schouder. Hij telde hem toen acht guldens voor. — En geef dit maar aan je moeder, liet hij erop volgen, terwijl hij Kees een doosje met een mooie kerstkrans erin in de handen stopte.

Vriendelijk bedankte hij den banketbakker en verliet overgelukkig den winkel.

— Als ik je weer eens kan gebruiken, kom ik je halen, hoor, riep de baas hem nog na.

Daar stond Kees nu, tranen van vreugde sprongen hem in de oogen. Wat zouden zijn ouders en Marietje blij zijn! Vlug liep hij naar de markt waar de kerstboomen te koop stonden. Stevig hield hij zijn acht guldens vast. Na lang zoeken had hij een aardig boompje uitgezocht.

— Hoeveel kost die? vroeg Kees.

— Omdat 't de laatste avond is, krijg je hem goedkoop, zei de vrouw.

— Geef maar twee kwartjes.

Kees betaalde; dat viel hem mee! Hij nam in de ééne hand zijn kerstboom en in de andere de doos. Zijn geld had hij voor alle zekerheid in zijn zakdoek geknoopt.

Nu eerst even naar huis, dacht Kees, ik kan nu toch niets meer dragen. Toen er open getrokken werd, riep hij vroolijk naar boven: — Jullie moeten allemaal even in de keuken gaan, niemand mag kijken!

Met z'n schatten klom hij langzaam de trap op, sloot vlug de kamerdeur open en zette de boom neer.

Zorgvuldig sloot hij de kerstkrans in de kast, deed toen de deur op slot en stak de sleutel in zijn zak.

Zijn ouders noch Marietje begrepen wat Kees allemaal uitvoerde. Lachend kwam hij in de keuken.

— Jullie moeten hier nog een poosje blijven zitten hoor, zei hij, — ik moet nog een boodschap doen! — en voordat iemand iets kon zeggen, was hij alweer verdwenen.

Op een holletje liep hij naar het Warenhuis, kocht een paar doosjes engelenhaar, wat sneeuw, een paar mooie ballen, een doosje met kaarsjes en een mooi engeltje met gazen vleugeltjes voor op den top van den boom.

Toen liep hij vlug naar de poppenafdeeling en kocht voor Marietje een aardig popje.

Op den terugweg liep hij nog een sigarenwinkel binnen, zocht een pijp voor zijn vader uit en een zakje tabak en zoo met zijn armen vol pakjes kwam hij weer de kamer binnen.

Vliegensvlug kleepte hij het boompje aan, legde de cadeautjes er onder, draaide het licht uit en stak de kaarsjes aan.

Snoezig zag het boompje er uit; de kamer was gevuld met de heerlijke sparrelucht. Daarna riep hij zijn ouders en zusje en toen deze kwamen aanloopen, deed Kees de oude piano open en speelde zachtjes het mooie bekende Kerstlied: „Stille Nacht, Heilige Nacht.”

Ontroerd bleven zijn ouders in de deuropening staan. Marietje was met een kreet van vreugde de kamer binnen gehold en zat nu al met haar popje in de armen met glinsterende oogjes naar de brandende kaarsjes te kijken en naar het prachtige engeltje boven in het boompje.

Zacht snikkend was Moeder naar Kees gelopen, nam innig zijn hoofd tusschen haar handen en kuste hem dankbaar.

Ook zijn vader kwam naar hem toe en pakte zijn handen: — Dank je wel, jongen, dank je wel, zei hij zacht.

En nu vertelde Kees wat hij deze week had gedaan en, — kijk eens, zei hij lachend, dit heb ik nog over en hij legde drie blinkende guldens op zijn hand.

— Je bent een flinke jongen, zei z'n vader toen hij alles had verteld en ik ben trotsch op je.

— Nu, zei moeder, je hebt ons een heerlijk Kerstfeest bezorgd en kijk eens hoe gelukkig je je zusje hebt gemaakt.

Kees keek naar Marietje, die heel innig haar popje tegen zich aandrukte en het nu en dan kuste. En toen hij 's avonds in bed lag wist hij heel zeker dat dit het mooiste Kerstfeest was geweest dat hij ooit had gevierd, zelfs nog mooier dan toen ze nog buiten woonden en ieder jaar een heelen grooten boom hadden gehad.

Een Zweedsch Kerstfeest

DOOR S. BASENAU-GOEMANS

met illustraties van JAN KRAAN.

„Moeder, vertel nog eens van je eerste Kerstfeest?”

„Ja, maar, dat hebben jullie al meer gehoord.”

„Nee, altijd in stukjes en brokjes, maar nooit heelemaal van 't begin tot het eind.

Toe, vertel nog eens Moeder, van vroeger!” vroeg Betty de oudste, die zestien jaar was.

„Nu, stook het vuur dan nog eens flink op!”

„Hier,” riep Anneke, deze groote houtblokken; als die goed doorbranden, dan geen ander licht aansteken in de kamer! Dan is het zoo gezellig en zoo geheimzinnig! Allen schaarden zich rond den open haard; Moeder, Betty, Anneke, Jan en Wim; de groote, droge beuken-blokken begonnen vroolijk te knetteren en te vlammen, en het schijnsel van het vuur speelde spookachtig met de schaduwen in de hoeken van het groote vertrek.

„'t Was bar koud, het vroom 18 graden en mijn Zweedsche vriendin, tante Elin, die jullie zoo goed kent en die jullie zoo grappig vindt, en ik kwamen met een boemel-treintje aan, op een klein houten station in Värmland; 't was niet ver van 't Löfven meer en het dichtstbij gelegen dorpje heette Skönnerud.

Tante Elin, die toen evenals ik nog heel jong was, had mij meegevraagd, om bij haar familie het echte zweedsche Kerstfeest te vieren; en ik vond het heerlijk, want ten eerste had ik nog nooit een echt Kerstfeest meegemaakt, dat vierden wij niet op die wijze bij mijn ouders thuis en trouwens, er werd in ons land vijf en twintig jaren geleden al heel weinig Kerstfeest gevierd, anders dan met een extra kerkgang. En dan ten tweede was het héél wat prettiger om ergens gezellig te gaan logeeren, dan in het pension te blijven in Stockholm, waar ik toentertijd studeerde, zooals jullie weet.

Dien dag dat wij in Skönnerud aankwamen, was het heerlijk weer; een heldere blauwe lucht, stralende zonneschijn en daar buiten het kleine, rood-houten stationsgebouwtje, begonnen al dadelijk de eindelooze, groote bosschen. Daar was het stil en wit.

Jelui weet, hoe stil het kan zijn als er sneeuw ligt; dan is het rustig, zelfs in een rumoerige stad en alle geluiden klonken gedempt. En dan kunnen jelui je misschien voorstellen, hoe dood-stil het is tusschen die groote bosschen met zulk een dikke laag

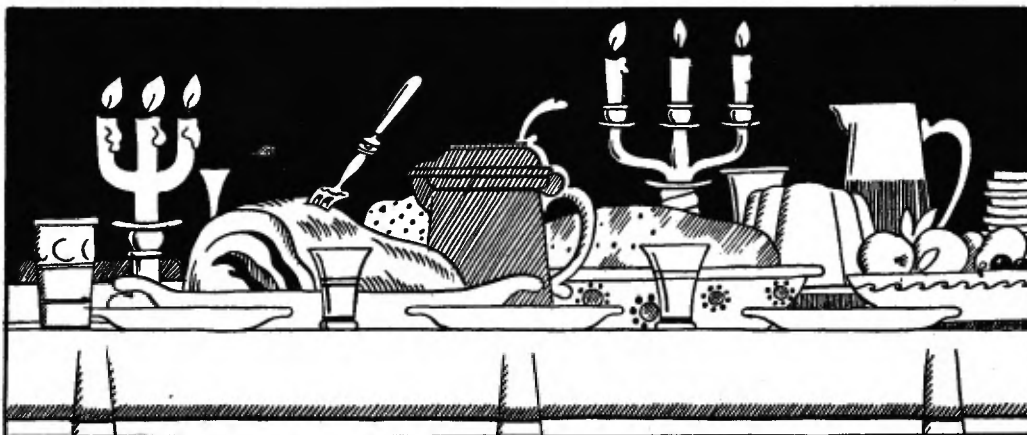
sneeuw op de boomen, op de wegen en op de bevroren meren en dan in Värmland, waar zoo weinig menschen wonen.

Nu wist ik niet, dat dit zulk een heerlijke logeerpartij zou worden, zóó heerlijk, dat ik er nog altijd met groote dankbaarheid aan terugdenk.

Een slee stond op ons te wachten met een paar groote, bruine paarden bespannen en een koetsier zat achter op een bankje; hij verdween in een zwarte bontjas.

Hij knikte, en tikte met zijn zweep aan zijn muts en bromde vriendelijk: „Gelukkig Kerstfeest!” „God Jul!” zeide hij in 't Zweedsch. Dat klonk zóó prettig die goede wensch bij voorbaat.

Nauwlijks zaten wij in de sleë, of de bruintjes stoven er van door; eerst dacht ik, dat wij al dadelijk op hol sloegen, maar daar de koetsier vergenoegd lachte, toen ik angstig naar hem omkeek, begreep ik, dat het heel gewoon was. 't Had een beetje gesneeuwd kort te voren en de sneeuw van de vorige dagen lag vast en hard onder de ijzers der sleë. Voor de twee groote, vlugge paarden waren wij geen zware last en misschien verlangden zij naar huis en wisten, dat de terugtocht was aanvaard, want

wij gleden in vliegende vaart over den met sneeuw bepoederden weg.

Ineens dacht ik aan de Gösta Berlingsage” van Selma Lagerlöf, die ons beschrijft in 't begin van het boek, hoe de sterke Kapitein Kristiaan den bisschop en de andere geestelijken een paar mijlen ver weg bracht in den lichten zomernacht en de paarden liet loopen zoo hard als de teugels het konden houden, over heg en steg, over en door greppels en oneffen terrein en hobbelige wegen en hoe de paarden de voorpooten stijf hielden als zij de hellingen afdgingen en op de hoeken van de wegen reed het rijtuig op twee wielen en telkens liepen zij groote kans om te vallen.

Nu begreep ik, dat plotseling en vond het heerlijk. Voort gleden wij over de gladde wegen tusschen de groote, mooie, stille bosschen van donkere dennen met vrachten sneeuw op de takken. Geen geluid als het glijdend gesuis der ijzers, het gerinkel der bellen, de gedempte klank van de hoeven der paarden, soms hun gesnuif, soms de doffe val van een vracht sneeuw, die te zwaar was geworden voor een tak of viel door het opvliegen van een sneeuwhoen. Hier en daar kwamen wij langs een rood huisje, of zagen wij in de verte een groot, wit huis met roode bijgebouwen er om heen. Stoven wij soms langs iemand op den weg, dan hoorden wij weer het blijde: „Gelukkig Kerstfeest”, en dat riepen wij allen die in de sleë zaten, hartelijk terug.

Gelukkig, dat er voor ieder een pels in de sleë lag, die wij over onze jassen aantrok-

ken en een flinke bontdeken om over ons heen te spreiden, want het was koud, al waaide het niet. Weldra waren onze gezichten zoo stijf, dat we haast niets konden zeggen of nauwlijks lachen. Zoo ging het in flinken draf voort, twee mijlen ver, dat zijn twintig Kilometer, lange heuvels op, en lange heuvels af, met soms een slecht en soms een goed stuk weg, tot wij eindelijk een groot, wit vierkant huis boven op een hoogte zagen en ja, daar was het. Een groote vlag wapperde aan een vlaggestok

midden voor 't huis; dat was het „welkom!” uit de verte.

Daar zou ik nu echt Zweedsch Kerstfeest vieren! Die sleëtocht alleen was reeds een heerlijk feest geweest en de laatste hoogte vlogen wij op met rinkelende bellen, toen stonden de paarden dampend stil op het „prrr!” van den koetsier (wat stil beteekent voor de paarden) voor het groote, vierkante, witte huis.

Daar werden wij hartelijk welkom geheeten en uitgerold uit onze talrijke jassen en bontvellen, tot wij eindelijk zelf te voorschijn kwamen.

En op de stoep klonk ons alweer tegen „God Jul!”; gezellig was het in de ruime verwarmde hal, waar een groot houtvuur van berkenblokken knapperde en waar het rook naar verbrande dennentakken, naar geurige koffie en versch gebak.

„Eet koekjes en drink warme koffie, kinderen!” zeide onze lieve gastvrouw en bracht zelf een kop koffie aan den koetsier, die zijn bruintjes niet alleen kon laten en klontjes suiker aan de paarden.

Zoo waren wij gauw ontdooid!

„Nu zullen wij, hoop ik, een prettig kerstfeest vieren, en we zouden het prettig vinden als onze Hollandsche gast dadelijk oom en tante tegen ons wilde zeggen. Hier is ons dochttertje, die is tien jaar en heet Ulla en hier ons nichtje Britta en met de cavaliërs zal je straks kennismaken, want die zijn naar 't bosch om den boom te halen.

De nieuwe oom wees ons vol trots het mooie vergezicht over velden, akkers, besneeuwde en bevroren meren en zwarte en witte bosschen en steeds meer heuvels en bosschen, met hier en daar een wit kerkje met eenige roode huizen er om heen.

Na het avondeten werden wij vroeg naar bed gestuurd. Allen hadden het druk met de voorbereidselen voor het Kerstfeest.

Toen ik den volgenden morgen wakker werd, brandde er een heerlijk houtvuur in de kamer, zeker aangestoken door een fee, want ik had er niets van gehoord en mijn vriendin Elin ook niet; 't was zeker meer voor de gezelligheid gedaan, want in de meeste huizen buiten was toen ook al centrale verwarming.

„'t Is zeker nog heel erg vroeg, Elin, want het is pikdonker; kijk, wat flikkert dat vuur gezellig door de kamer!

„Wat is dat een aardige kachel, zeg!

„Wat zit er achter die koperen deurtjes?”

„Dat is een nis, die in de kachel is uitgebouwd en daarin bewaren wij alles wat droog en warm moet blijven; b.v. in de eetzaal ligt er meestal van dat harde brose brood in, dat hier als dagelijksch brood wordt gegeten. Het lijkt veel op Joden Paaschbrood, maar het is dikker en harder en donkerder van kleur.

Ineens gaat de deur open en er komt een jong meisje binnen; o, het nichtje van gisterenavond, en zij draagt een kroon met zeven brandende kaarsen op haar hoofd; o, hoe mooi! lang blond haar omlijst haar lief gezicht, dat vreemd belicht wordt door de dansende vlammen. Zij is geheel in 't wit gekleed; ik geloof, dat zij een lange witte nachtjapon aan heeft, maar dat weet ik niet zeker.

In haar handen draagt zij voor zich uit een groot, rood lakblad met een rood koperen koffieketeltje, kopjes, koekjes, brandende kaarsjes, zeven stuks in zeven vuurroode houten ronde bolletjes en ze zingt, o, ze zingt zoo fijn en mooi, aandoenlijk mooi:

Schijn over land en zee
Vriend'lijke sterre
Bode van liefde en vree,
Schitter van verre.
Sterre van Bethlehem
Leid ons naar huis,
naar Hem!
Ster in den donk'ren nacht,
Gij spreekt van liefde en kracht,
Stralende sterre,
Stralende sterre!

Wat is het plotseling plechtig, vroolijk, zonnig; ja, nu voel ik de Kerststemming en dit is anders dan alle andere feesten en dit blijft mij bij, verder het geheele leven door. Dank je, o, dank je lieve Lucia, voor dien heerlijken indruk van Kerstmis!

„Ik kom ook kinderen,” en met kleine Ulla aan de hand, kwam tante binnen en dronken wij samen de koffie en aten de heerlijke, versche wittebroodsbolletjes en andere lekkernijen; ook de heilige Lucia genoot van al het goede, alvorens zij weer zingend vertrok met het blad, om naar de andere kamers te gaan.

Die sage van de heilige Lucia die 13 December in alle, of liever in de meeste gezellige huizen haar intrêe doet, zal ik later eens vertellen.

Wij trokken de gordijnen weg en voor ons zagen wij een heerlijk schouwspel. De zon ging op; en met vuurroode kleuren prijkte de hemel, die zich weerspiegelde in de sneeuw en alles hulde in een zacht rose licht.

't Was verrukkelijk mooi en ruim en groot en ik kon niet genoeg krijgen van dat

heerlijke uitzicht over het winterlandschap, dat zich voor onze oogen uitspreidde: al die ruimte, al die stille bosschen, die als 't ware ook in Kerststemming waren, zoo stil, zoo in zich zelve gekeerd, met al die glinsterende sneeuw op hun wijde takken!

Bong! de gong voor 't ontbijt!

„Schiet op Holland. Oom is erg precies met den tijd, dan leest hij voor en ik zou 't niet willen missen. Hij leest goed en hij kiest goed.

In een vaart waren wij beneden in de ruime ontbijtkamer, dat eigenlijk een heele groote glaswaranda was, waar bloemen en planten heerlijk tierden en menschen ook.

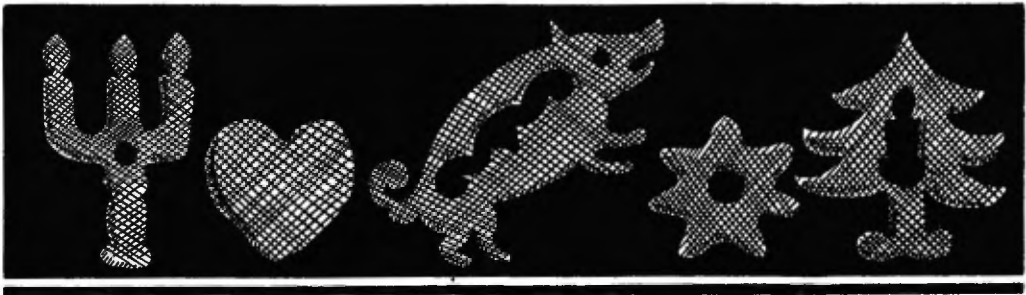
Allen in huis waren bijeen, ook de dienstmeisjes en de tuinman en Britta, ja, Britta was nu weer gewoon, maar zij behield voor mij den mystischen glans van de heilige Lucia. En oom las De Vreugde van het Evangelium voor.

En toen oom de zegebede had uitgesproken, nam de Moeder des Huizes weer de leiding over.

Jongelui, helpen jelui vanmorgen mee bakken? Er moeten nog zeven soorten koekjes gebakken worden en het moet vlug gaan, dus hoe meer handen hoe liever.

Dat was echt! Zelf meebakken en ik kreeg de peperkoekjes voor mijn rekening!

Er stond een groote, houten, blank geschuurde baktafel gereed in de keuken en daar kreeg ieder zijn hoekje. Het deeg was reeds lang klaar, want dat moet 24 uren rusten, deelde mij de gezellige, dikke keukenprinses mee. Daarvan hadden wij in

Holland zeker geen begrip, vond zij; maar ondertuschen wilde zij van mijn land zoo-veel mogelijk weten en of ik nog eens een avondje wilde komen vertellen van onze jonge Koningin, van onze tulpen, onze klompen, enz.

Ik beloofde het, terwijl ik hartjes, rondjes, sterren uitdrukte uit het peperkoekjes-deeg met de scherpe vormpjes, die ieder jaar weer te voorschijn worden gehaald in dezen tijd; dat deeg smaakte zóó lekker, dat er menig stukje werd opgepeuzeld.

En dikke Tora bakte en bakte en wij vulden de bakblikken weer met koekjes van rauw deeg.

En daar kwam een van de cavaliers binnen en teekende met vaardige hand varkentjes met krulstaarten, die op hun teenen liepen, kerstboomen, vertakte kaarsen; toen knipte hij ze vlug uit, legde ze op het dun uitgerolde deeg en sneed ze uit met een scherp mesje en „mag ik deze eens zelf bakken, Tora?”

Dat vond zij goed en zoo kregen wij op Kerstmorgen, aan het ontbijt, ieder bij ons bord een mooie groote peperkoek, die nu eens anders was dan al de andere!

Toen werd er een trommel te voorschijn gehaald, om al de heerlijkheden in te laten verdwijnen! Het was een afgrond!

Zulk een trommel had ik nog nooit gezien! Van zulk een trommel heeft niet eens Andersen verteld in zijn sprookjes.

't Was een sprookjestrommel, voor een koekjesliefhebster en ja, dat was ik in dien tijd!"

„O, dat hebben wij dan van jou geërfd, Moeder. Vertel nu verder van die sprookjestrommel."

Die was zóó groot als twaalf gewone koekjestrommels samen en van binnen verdeeld in twaalf vakjes en in ieder vakje hoorde één soort koekjes thuis en er waren al vijf soorten in.

Nu was het kort vóór Kerstmis en daar alles thuis werd gemaakt, had iedereen de handen vol: het was precies een bijenkorf, en hier werd de Kerst drank bereid: een soort donker bier met honig vermengd; daar werd het donkere Kerstbrood gebakken. Het geslachte varken was reeds eerder verwerkt en er was worst gemaakt en ham ingepeld en ossentongen in 't zout gelegd en wat niet al!

Aller oogen straalden van vreugde, nu het Kerstfeest zóó nabij was; telkens als er iemand aan de keukendeur kwam: een boer uit het dal met eieren, of een kind met boter van de boerderij beneden, of een jongetje met vrachten hout, werd hem „gelukkig Kerstfeest" toegewenscht en dit werd praktisch gestaafd met voor allen iets lekkers of iets prettigs. Het jongetje of 't meisje kregen wat warme koekjes, het boertje een kop dampende koffie; niemand mocht heengaan met leege handen of met een leege maag; dat hoort zoo met Kerstmis!

Ook de vogels buiten werden goed bedacht. Op een hooge stok werd een schoof ongedorscht koren gebonden en daarom heen vierden de vogels Kerstfeest.

„Vreugde verspreiden en blij zijn," zei tante en het leek wel, of zij daarvoor op de wereld was en haar huis met het vele personeel regeerde met een vaste hand en een glimlach in de oogen en op de lippen.

„Nu is het de dag, voor de dag, voor de dag vóór dopdag!" kwam Britta zingend binnen.

Neen, dat begreep ik niet!

„Nu is het de dag voor de dag voor dopdag!" zeide zij den volgenden dag.

En den daaropvolgenden dag was het: De dag vóór dopdag!

Maar niemand wilde mij de beteekenis er van uitleggen en ik werd steeds nieuwsgieriger en eindelijk:

„Nu is het dopdag!"

En mijn nieuwsgierigheid steeg ten top.

„Ja, zie je," zeide Britta met het blonde haar, „als December begint dan is de ster van Bethlehem zóó nabij, dat alle dagen verlicht worden door haar warm licht, waarvan ik den glans niet kan beschrijven, alleen maar voelen!

Dan leven wij in dat licht, dan spreken en denken wij in dien weerglans en alles wat wij in die dagen doen, wordt wonderlijk verlicht door de groote Kerstmisster. Van al het heerlijke in het jaar kan eigenlijk niets, noch Paschen of Pinksteren, noch naamsdagen of verjaardagen, of het groote Midzomerfeest, in de schaduw staan van het lange Kerstfeest, dat 13 December begint met Lucia, die de lichtkroon draagt en pas eindigt 13 Januari als Knut met goedige barschheid den Kerstboom het huis uitzet.

Kerstmis is eigenlijk niet te beschrijven. Want het is meer dan al het andere: De boom en de Kerstbok, al het lekkere Kerstmiseten, de geur van versch gegoten waskaarsen, de laklucht, daar alle pakjes met lak worden toegemaakt, de Kerstgasten, de vele vroolijke partijen, dit alles is tenslotte toch eigenlijk niet Kerstmis. Neen, niemand kan zeggen wat Kerstmis eigenlijk is.

— Licht — dat woord is misschien het beste".

„Ja, maar nu weet ik nog niet wat „dopdag" toch eigenlijk is en vandaag is het „dopdag."

„O, maar pas om vijf uur vanmiddag! Neen Holland, geduld!”

„En nu moet de Kerstboom worden aangekleed jongelui!” zei onze gastvrouw.

En aan het eind van de groote eetzaal stond een slanke hoge den met groote takken, die nu bevrijd van hun sneeuwlast, recht naar boven streefden.

„Eerst aan iederen tak een roode, glanzende appel,” beval de kavalier, die hierbij de leiding had.

Elke tak hangt nu mooi breed uit, door het gewicht van den appel en nu komen de kaarsen en het zilver. Met zilver papier omwoelde noten, zilveren balletjes, roode appelen en vele kaarsen en anders komt er geen versiering aan den boom.

Den geheelen dag heerschte er zulk een feeststemming, vol verwachting over de dingen die komen zouden.

Een laklucht verspreidt zich door het huis; het ruikt naar gekookte ham en allerlei andere Kerstgerechten en telkens worden er versche dennentakken op 't vuur gegooid in de hal; dit alles geeft iets heel aparts Kerstmisachtigs. Zoó ruikt het alléén in huis op den avond vóór Kerstmis, zeggen Britta en Elin.

Geheimzinnig wordt iets van de eene kamer naar de andere gedragen, de sleutel vlug omgedraaid; wil men onverwachts een kamer binnengaan, dan wordt er een Indianengehuil aangeheven door een der vele jongeren in huis.

In het heele groote huis worden tegen vier uur alle kamers verlicht; in vele ramen branden drie kaarsen en dat beteekent „kom nu!” voor de ouderen uit het dal en voor de kinderen van de werklieden der papierfabrieken en der ijzersmederij om naar boven te komen en hun Kerstversnaperingen en geschenken in ontvangst te nemen.

„Waarom juist drie kaarsen Elin?”

„Dom kind, dat is de Drieëenheid!” Maar tante vindt het niet zoo dom en legt mij uit, dat dit het symbool is der Drieëenheid en als wij morgenochtend, of liever vannacht, naar de Kerk rijden, dan zul je zulke kaarsen zien branden voor alle ramen der boerenhuizen. De Vader, de Zoon en de Heilige Geest zijn dan overal vertegenwoordigd en daarom is zelfs de onvriendelijkste mensch niet knorrig of onaardig met Kerstmis.

Bong! daar dreunt de gong.

Bij 't gezellig vlammeende houtvuur in de hal staat een groote lage tafel met theegerei en alle twaalf soorten eigen gebakken koekjes zijn vertegenwoordigd; ik bekijk speciaal de peperkoekjes en vind dat ze er niet kwaad uitzien en verbeeld me werkelijk, dat dit mijn product is.

„Klaar of niet klaar met inpakken,” roept oom nu, „thee drinken allemaal!” En van alle kanten scharen wij ons rond het vuur om de gezellige tafel en de stemming is meer dan feestelijk, eigenlijk klopt ieders hart geloof ik van blijdschap, dankbaarheid en vreugde.

Nu zou het weldra vijf uur zijn en nu zou ik te weten komen, wat „dopdag” beteekende. Maar eigenlijk moest dien dag een anderen naam hebben.

Vreugde-dag, lichtdag, b.v.!

Wij gingen even naar buiten en de sneeuw kraakte onder onze voeten: nergens waren de gordijnen neergelaten en uit alle ramen straalde het licht vroolijk naar buiten. Het heerlijke witte landschap met de rijke afwisseling van bosschen, meren,

bergen, roode huizen, was van af de hoogte zeer goed te zien. Uit alle huizen in het dal steeg rook op en overal brandden de kaarsen voor de ramen, want allen vierden Kerstfeest en armen waren daar eigenlijk niet, want daar woonden alleen in het dal menschen, die werk hadden op de fabrieken en in het boerenbedrijf hun brood verdienden.

Nu zou het Kerstmaal beginnen en wel . . . in de keuken!

„Ja, met Kerstmis, dat doen wij allen die buiten wonen, waar alle oude gebruiken in eere worden gehouden, eten wij dien dag in de keuken met degenen, die ons altijd bedienen en bedienen wij hen. Dat hoort nu eenmaal zoo!” zei tante. En nu kwam ik ook de beteekenis van dopdag te weten:

Iedereen nam een stuk brood, bruin, zoetig brood, gebakken met een soort kruid, op een vork en *dopte* dat brood in een groote koperen pan, die op het fornuis stond en waarin vettige bouillon pruttelde, het water namelijk, waarin de ham was gekookt.

En vandaar de naam dopdag, de dag, waarnaar allen in December verlangen, want dan begint Kerstmis echt!

Lekker was het niet bepaald, maar 't was grappig. Van de gedekte tafel, die overladen was met allerlei spijzen, kon iedereen kiezen wat hem 't beste beviel en keuze was er genoeg: warme gekookte ham was aan schijven gesneden, warme vuurroode gepekeld tongen, sneeuwhoenders, worst, groenten, compôtes, ja wat niet al en ondertusschen ging er een geweldige drinkkan rond met een handvat er aan en een deksel, dat een ieder, die het niet vasthield, op den neus dreigde te vallen.

Die kan of kroes, was zóó groot en zwaar en gevuld met bruin Kerstbier met honig vermengd, dat twee handen noodig waren om deze vast te houden.

Skool! Skool! werd er geroepen en ieder die dronk moest eerst skool zeggen, anders is het onbeleefd en dat beteekent „op aller welzijn!” Allen dronken uit één beker dien avond.

Sprookjesachtig was de tafel verlicht door de kerstkaarsen, vertakte waskaarsen, die in vele groote, blank gepoetste koperen kandelaars op tafel stonden. en voorts overal, waar er maar plaats voor was.

De roezige, warme, ruime keuken met al die vroolijke menschen, het gezoem van al die stemmen dooreen, het gekletter van vorken en messen op borden, de prachtige kaarsverlichting, de dampende rood koperen hamketel op 't fornuis en in een hoek van de keuken het groote vuur van takkenbossen, waarvan de hoog oplaaierende vlammen in den hoekschouw een spookachtig lichtschijnsel wierpen op de muren en op de zoldering.

En nog vóór dat ik het besepte wat er nu ging gebeuren, werd ik plotseling meegeleurd en gaven allen elkaar de hand, het tuinjongetje, de dikke Tora uit de keuken, oom, de nichtjes, de cavaliërs en allen om en om, dan een rug, dan een gezicht, ging het in een vroolijken rondedans rond de lange tafel al zingend:

Nu is het Kerstfeest hier,
Nu is het Kerstfeest hier.
En 't Kerstfeest duurt weer tot de Paschen,
Maar dat is toch niet waar,
Nee, dat is toch niet waar,
Want daartusschen komt de Vasten.

en voort ging het in dolle vaart door alle kamers, trappen en gangen, tot wij op 't laatst in de eetzaal kwamen, waar tante den boom had aangestoken, die daar prijkte met het

zachte, warme kaarslicht, en de vuurroode appels en de zilveren noten. Na een dansje rond den boom vielen allen amechtig neer op de stoelen, die voor allen rond de groote tafel gereed stonden.

De huisvader kreeg een waschmand naast zich vol geschenken en toen begon de uitdeeling der Kerstgaven, waarbij menig aardig of mooi vers was. Allen hadden hun geschenken in die waschmand gelegd en als een kind des huizes werd ook ik bedacht, die nog voor eenige dagen een vreemde voor hen was.

Toen de mand leeg was, schaarden wij ons allen rond den verlichten Kerstboom en werden er Kerstverhalen verteld en liederen gezongen tot het avondeten, dat op Kerstavond onveranderlijk bestaat uit zoute visch met aardappelen en dan rijstepap, waarin één amandel is gekookt. Wie de amandel treft, zal in den loop van 't volgende jaar trouwen, heet het.

„En nu naar bed!” zei tante, „want vannacht worden jelui gewekt om naar den vroegdienst in de kerk te gaan”.

En midden in den pikdonkeren nacht werden wij gewekt, kregen een kop koffie, kleedden ons vlug aan en beneden gekomen was weer alles een waar, een ongelooflijk mooi sprookje.

Daar stonden in de witte tuin drie sleden klaar, ieder met twee paarden er voor; over de paarden waren netten gespreid met roode ballen versierd en leeren riemen met bellen droegen de paarden om den hals; de in 't bont weggedoken koetsiers stonden als zwarte schimmen achterop en voor hen, aan weerszijden van iedere slee, twee brandende fakkels. Dit fantastisch licht, de rinkelende bellen der paarden, de witte sneeuw, de heldere sterrenhemel en de heerlijke frissche lucht maakten alles tot een werkelijk feest voor de oogen; de groote stilte rondom en alles echt, en werkelijk!

En voort suisden de sleden weer de heuvel af en andere hoogten weer op en af en telkens zagen wij weer voor de ramen der huisjes, waar we langs reden, de drie kaarsen stil branden als een vriendelijke groet.

Na vijf kilometer rijden, dook in de verte het witte kerkje op uit de sneeuw met het roode licht, dat door de ramen scheen. 't Was als een baken in de witte sneeuw voor alle sleden, die nu van alle kanten kwamen aanrijden met brandende fakkels en dampende, snuivende paarden en rinkelende bellen. Ik vergat de kerk binnen te gaan en keek maar naar dit Kerstfeest op het plein voor de kerk, waar allen, die ver van elkaar woonden, elkaar ontmoetten, begroetten en „God Jul!” toewenschten.

Uit de ramen van het stille kerkje straalde een zacht rose licht over de sneeuw; grillig werden de dampende, snuivende paarden belicht door de toortsen en daarboven was de groote heerlijke sterrenkoepel en elk geluid gedempt! 't Was alles zoo onwezenlijk en toch een groep menschen, een plek leven en vlak achter het kerkhof begonnen weer de eeuwige bosschen en meren en meren en weer bosschen en alle menschen woonden ver van elkaar! Met Kerstmis kwamen zij bij

elkaar en trachtten elkaar te begrijpen en spraken vriendelijke woorden. De paarden werden toegedekt, kregen haver en werden in de stallen gebracht, die in groote getale vlak bij de kerk stonden.

Het was het kerkje van Skönnerud.

De toortsen werden gedooft en allen stroomden binnen, waar het warm en licht was en vooral vriendelijk en héél mooi. Naast het altaar, want in de Luthersche kerken zijn altaren, stonden twee bloeiende seringensoorten.

't Waren witte seringensoorten, ja heusch, werkelijke witte seringensoorten ieder in een groote houten tobbe. De vrouw van den dominee vertelde mij later, dat zij ieder jaar zulke seringensoorten trok, doordat zij in een verwarmd vertrek stonden, en veel sneeuw kregen aan de wortels. Maar dit wil ik jelui wel even vertellen, dat ik van die Dominee's-vrouw wonderen zou kunnen vertellen, wat betreft haar planten en bloemen en ook nog wat betreft . . . maar dat komt straks.

Wat een lief oud kerkje met mooie wandschilderingen en koperen schilden met kaarsen die een zacht licht verspreidden. En die mooie gebeeldhouwde preekstoel, en overal houtsnijwerk op de banken.

Eere zij God in de hoogste Hemelen,
En Vrede op Aarde;
In de menschen een welbehagen!

Welk een verrassing, zulk een mooi koor in zulk een afgelegen kerkje!

Na den vroegdienst, waar veel werd gezongen, gingen zestig menschen, waartoe ook wij behoorden, in de Pastorie koffie drinken. Zoo even zestig menschen op de koffie! Dat was ook weer de Dominee's vrouw, die dat heel gewoon vond.

De koppen stonden langs den rand van een groote tafel, die prachtig versierd was met twee potten bloeiende, roode cactusplanten; die planten bloeiden elk jaar weer met honderden roode bloempjes.

Behalve de wonderbaarlijke cactusplanten stonden er roode houten kandelabers met drie kaarsen op tafel en in 't midden een blad met een berg koekjes.

't Was eigenlijk nog nacht, pas zes uur en nog stikdonker buiten; neen 't was niet donker, er was de witte sneeuw en het sterrenlicht.

En nu wordt weer de frissche sledetocht naar huis aanvaard met de fakkels, langs de wegen tusschen de hooge bosschen met hun zware sneeuwvracht.

De twee Kerstdagen zelf waren rustig; deze dagen werden geheel aan het gezin gewijd: er werd voorgelezen, gezongen; bij mooi, helder weer een slede-tocht gemaakt of wij jongeren gingen ski-loopen. Door die geruischlooze bosschen, over de lange meren, overal over en door heen te kunnen met die lange ski's is een genot, maar onvergetelijk, voor wie het eens heeft meegemaakt, is de eindelooze, grootsche stilte in die bosschen, die door niets wordt verbroken, dan door het doffe rollen van vrachten sneeuw van de takken, die het niet meer kunnen dragen.

Maar na de Kerstdagen . . . dan barst de vreugde los, dat er schier geen einde aan de feesten komt, want iedere landeigenaar, iedere fabrikant en mijn-bezitter of beheerder, die daar allen op groote afstanden van elkaar wonen, temidden der stille bosschen, geven dan een Kerstfeest. Dan wordt er gedanst en gezongen en laat in den nacht reden wij dan soms uren ver naar huis door de stille bosschen. Van menig feest vond ik die slede-tochten het prettigst. En zoo gaat het door tot dertien Januari, dan is het Knut, dat is het eind-feest en dan wordt de boom in optocht door de jongeren uit huis gedragen en verbrand.

En nu geloof ik toch wel, dat ik alles van a tot z verteld heb en dat jullie nu weet,

hoe daar in het hooge noorden Kerstfeest wordt gevierd. Het is de donkerste tijd van het jaar, omdat de zon slechts korten tijd te voorschijn komt overdag, en toch is de Kersttijd voor velen de tijd van het werkelijke Licht. Moge Kerstfeest voor jullie allen ook een tijd van „Licht” beteekenen.

Over den Winter.

Een geleerde, Doctor Easton, die heel knap in sterrenkunde en weerkunde is, heeft uit allerlei archieven en oude geschiedenisboeken gegevens bijeen verzameld — en nu zul je staan te kijken! — over elf honderd zeven en vijftig winters!

Over de winters van het jaar 760 af — tot 1917 toe. Van 760 af!

Dr. Easton heeft gemerkt dat de jaren elkaar opvolgen in reeksen. Reeksen jaren, waarin je weinig of geen kans op een strengen winter hebt, en reeksen jaren, waarin je er wel degelijk kans op hebt. Sedert 1917 is er weer een reeks jaren begonnen, waarin we een goede kans maken op een strengen winter.

De winter van 1709 was heel streng. Toen begon het toch pas na Nieuwjaar te vriezen. Maar al spoedig was de grond „drie ellen diep” — dat 's dus bijna twee meter diep, bevroren. 's Nachts, in de boschrijke streken, klonken de knallen in 't rond. Omdat de boomen tot op het merg bevroren waren en barstten. En in de bergstreken, sprongen de rotsen stuk — nu, dat 's niet erg. Dan werden ze alleen een beetje kleiner.

Het boek vermeldt een winter — neen, zoiets had ik niet voor mogelijk gehouden. Het was de winter van 1289.

Met Kerstmis en Driekoningen versierden de meisjes in Keulen zich met frissche kransjes viooltjes, primula's en eereprijs. In den Elzas werd Kerstmis gevierd onder de bloeiende boomen. De wijngaarden bloeiden overal in West-Duitschland vóór 13 Januari. Met Kerstmis zwommen de jongens in het Meer van Constanz! De boomen behielden hun bladeren tot de nieuwe blaadjes kwamen!

NANNIE VAN WEHL

De heilige Driekoningen

Muziek J. L. A. Cuperus

Woorden D. A. Cramer Schaap

The musical score is written in G major and 12/8 time. It consists of seven systems of music, each with a vocal line and a piano accompaniment. The lyrics are in Dutch. The score includes various musical notations such as dynamics (p, pp, dim.), articulation (accents), and phrasing (slurs). The piano part features a steady bass line with chords and some melodic movement in the right hand.

12/8 *p* Zeg, heb je ze wel ge-hoord van nacht, toen ze stil-le-tjes langs zijn ge-ko-men Voor-
op reed Bal-tha-sar op zijn ka-meel, zijn man-tel was rood, en zijn tul-band was geel, en zijn
staf rees tot bo-ven de boo-men. *dim.* *pp* Dan kwa-men Cas-par en Mel-chi-or, met
wat zij het Kin-de-ke brach-ten De kost-lij-ke myr-rhe, het kost-ba-re goud, snel
re-den zij voort want de nacht was koud, en nog lang was de tocht die hen wacht-te *pp* *p* Zij
waren op weg naar het Heilige Land, zij gingen het kindje ontmoeten zij werden niet moe en zij voelden geen kou, zij
wis-ten wel Wie hen daar wacht-ten zou *rit.* Gij vor-sten breng Je-zus mijn groe-ten. *breed*

WINTERKOU.

door E. VAN MAASDIJK.

Geïll. door FREDDIE LANGELER.

Winter vriest de wereld wit.
Bitter koud — maakt hij het buiten. —
Met een ruigen schilderkwast
Verft hij varens op de ruiten.

Ai — wat striemt die Noordenwind!
Doet je rillen — klappertanden.
Oogjes tranen van de kou.
Pimpelpaars zien koontjes — handen.

Dikke damp, als bij een schip,
Stoomt uit neusjes, stoomt uit monden.
Zie — de vloot zet koers naar school,
Heeft de haven al gevonden.

Snorrend staan de kachels rood,
Om de koukleums te verwarmen.
Ieder scheepje wordt weer mensch,
Slaat geducht met beenen — armen.

Buiten blaast de winterman,
Witte vlokken — witte pluizen,
Uit een warrelwolk van sneeuw,
Op de daken van de huizen.

HET VONNIS VAN DEN KONING.

Een Kerstvertelling,

door IDA HEIJERMANS.

met illustraties van CLAUDINE DOORMAN.

I.

„Die kwajongen,” bromde de koning en in zijn voorhoofd trokken er diepe rim-pels „nu was ik zoo blij, dat er niemand opgesloten zat . . . en nu bederft die kwajongen mijn heele Kerstvreugde.”

„Wie is het,” vroeg de koningin, „en wat is er eigenlijk gebeurd? Maar drink nu eerst je kopje thee leeg. Je laat alles koud worden.”

„Och, och,” bromde de koning weer, terwijl hij met groote slokken zijn kopje leegdronk. „Ik had het zoo heerlijk gevonden Kerstmis te vieren en niemand, nie-mand opgesloten. En daar heeft de jongen, die bij den kleermaker Jochems in de leer is, hem een ijzer naar het hoofd gegooid, zoodat de dokter is moeten komen. En ook schijnt de rakker twee goudstukken gestolen te hebben. De politie is er bij te pas gekomen en nu is hij opgesloten.”

„Dat is erg, heel erg,” zei de koningin, en ze liet de handen, die aan een man-teltje bezig waren voor één der kinderen uit het weeshuis, rusten. „Misschien is er nog wat aan te doen.”

„Doen, doen, niets is er aan te doen. Het recht moet zijn loop hebben. Hij zit nog met Kerstmis opgesloten. Die rakker, die kwajongen, die driftkop, die de Kerst-vreugde vergalt.”

Toen schonk de koningin den koning een tweede kop thee in. Haastig dronk hij ze uit en ging toen naar zijn werkkamer om zaken, die wachtten, af te doen.

De koningin zuchtte, toen zij weer alleen was. Het middag-theeuurtje was anders het prettigste oogenblik van den dag. Dan waren zij en de koning samen en hij ver-telde haar van allerlei uit het koninkrijk. Kinderen hadden zij niet. Zij leefden dus mee met alles van hun onderdanen. Dat kon, omdat hun rijk heel klein was. Het is dan ook op geen enkele kaart of in geen enkelen atlas te vinden. Maar een koninkrijk is het toch en de goede oude koning en koningin hielden van hun onder-danen en die van hen. Ze regeerden met zoo strikte rechtvaardigheid, dat geen der inwoners van het kleine rijk gaarne verhuisde naar een, dat veel grooter en veel belangrijker was.

De koningin breide. Dat vond zij heel prettig. Dan kon zij over en van alles denken.

Ja, zij kon ook niet recht blijde wezen, als er iemand met Kerstmis in het kleine rijk opgesloten zat en dan nog al een jongen, die een zwaar ijzer een man naar het hoofd gegooid had en goudstukken gestolen.

Niemand ter wereld kon hem de straf kwijtschelden, als hij die verdiend had. Ze kende den jongen niet. Maar het zou toch wel kunnen, dat zij en de koning eens zagen wat voor knaap het was. Als het vandaag nog gebeurde? Haar man zou zeker niet goed slapen met die treurige geschiedenis in zijn hoofd. En hij was toch al heel moe en de dokter had gezegd, dat hij op zijn gezondheid moest passen. Als zij eens na het avondmaal den jongen lieten komen? Dan konden zij en de koning zelf zien en oordeelen. Het zou zoo heerlijk zijn, als er in het koninkrijk Kerstmis gevierd kon worden en niemand, niemand opgesloten was.

En de koning en koningin spraken erover aan het avondmaal. Er moest niemand dien avond ontvangen worden. Er was geen enkele plechtigheid te verrichten.

„Laat hem maar komen,” zei de koning.

Zoo gebeurde het, dat de gevangeniswachter den jongen voor den koning en de koningin bracht in de gezellige avondkamer, waar de gordijnen toegetrokken waren, de kappen der schemerlampen wonderlijk glansden, het theewater zong, het blauwe porselein iets fijns en kleurigs was, het zilver licht opving en weer terugkaatste en . . . en . . . een koningin was met grijs haar, blauwe oogen en blanke smalle handen . . . en een koning met rimpels in het hooge voorhoofd onder heel wit haar, met donkere, strenge en toch zachte oogen.

„Wat heb je gedaan?” vroeg de koning.

„Ik heb een ijzer naar den baas gegooid.”

„Waarom?”

„Omdat hij zei, dat ik twee goudstukken gestolen had.”

„Heb je het niet gedaan?”

„Nee.”

„Maar waarom moest je dan zoo driftig worden?”

„Ik was den heelen dag gesard en getreiterd. Eerst door mijn oom en toen door den baas, die zei, dat ik gestolen had.”

„Je oom, wie is je oom?”

„Ik ben bij hem in huis, omdat mijn moeder gestorven is.”

„Het zal onderzocht worden of je gestolen hebt. Maar je had je baas in je drift kunnen dooden. Het is prettig voor jou, om opgesloten te zijn met Kerstmis. Heelemaal alleen en te denken aan wat je gedaan hebt.”

„Het kan me niet schelen,” zei de jongen. „Ik ben toch heelemaal alleen. Mijn oom ben ik te veel. Mijn baas gelooft me niet. Laat me maar in de gevangenis.” En toen deed de jongen, wien niets schelen kon, iets wat zonderling was. Hij bedekte zijn gezicht met zijn arm en snikte luid.

De koning kuchte. De koningin kreeg haar kanten zakdoekje en streek zich over de oogen.

En ze zei, toen de jongen weer kalm was geworden: „als wij eens het geld aan je baas terug gaven?”

„Ik heb niet gestolen,” snikte de jongen. „Als U het hem geeft, denkt hij, dat ik het gedaan heb. En daarom werd ik zoo driftig en daarom gooide ik het ijzer naar zijn kop.”

„Je had hem kunnen dooden in je drift,” zei ernstig de koning.

„Ik wist niet wat ik deed. Ik was den heelen dag gesard, eerst door mijn oom, toen dacht mijn baas, dat ik gestolen had . . . Laat me toch maar in de gevangenis. Ik heb mijn moeder niet meer. Ik heb het land aan kleermaken. Het is alles verschrikkelijk. Het is alles valsch.”

En weer schreide de jongen hartstochtelijk en weer kuchte de koning, en weer wreef de koningin het kanten zakdoekje over haar oogen.

„Daar, drink eens,” zei zij en zij schonk hem een kopje thee in.

En met bobbel van tranen, die hem langs de wangen liepen, dronk de jongen de thee op.

„Ik zal je zaak onderzoeken,” zei de koning. „Als je niet gestolen hebt, komt het uit. Maar je had den baas kunnen doodden.”

„Dat weet ik wel, daar heb ik spijt van. Vooral voor zijn vrouw, die vriendelijk was. En Bobbie is ook een aardig, klein jog.”

„In elk geval moet je naar de gevangenis terug vanavond. Daar is niets aan te doen, driftkop, die je bent.”

„Geef mij een hand, jongen,” zei de koningin.

En twee paar oogen keken elkander aan, toen de hand van den jongen omsloten werd door de zachte vingers van de koningin: de sombere van den knaap en de lichte, zachte, blauwe van de vorstin. Toen werd het plotseling zonnig op het gezicht van den jongen.

„Je bent een driftkop,” zei zacht de koningin, „je had voor altijd ongeluk over jezelve en het gezin van den kleermaker kunnen brengen. En je had een goede, lieve moeder.”

„Ja,” zei de jongen.

„Maar gestolen heb je niet.”

„Nee, nee,” herhaalde de knaap.

„Nu moet je terug naar de gevangenis. Daar is niets aan te doen. Denk aan je moeder en wat er had kunnen gebeuren.”

Toen werd de knaap weggebracht.

En de koning en koningin belden hun lijfartsen op en vroegen ze om dadelijk naar den kleermaker te gaan en te kijken hoe het ging met den kleermaker.

En die kwamen vertellen, dat het minder erg was dan er eerst gevreesd werd en de kleermaker na een paar dagen wel weer in staat zou zijn om zijn werk te doen.

„Gelukkig,” zei de koningin. „Maar de goudstukken . . .”

„Het zal onderzocht worden,” verzekerde de koning.

Dien nacht sliepen de koning en de koningin heel slecht.

Over een paar weken zou het Kerstmis zijn. Zou dan alles al onderzocht wezen? Zou het dan echte Kerstvreugde voor hem kunnen zijn, vroeg de koning zich af, omdat er niemand opgesloten was?

En de koningin moest aan den jongen denken, alleen den donkeren nacht in het hok.

II.

Den volgenden morgen, het was nog donker, kwam de vrouw van den kleermaker aan het paleis en zei, dat zij den koning noodzakelijk spreken moest.

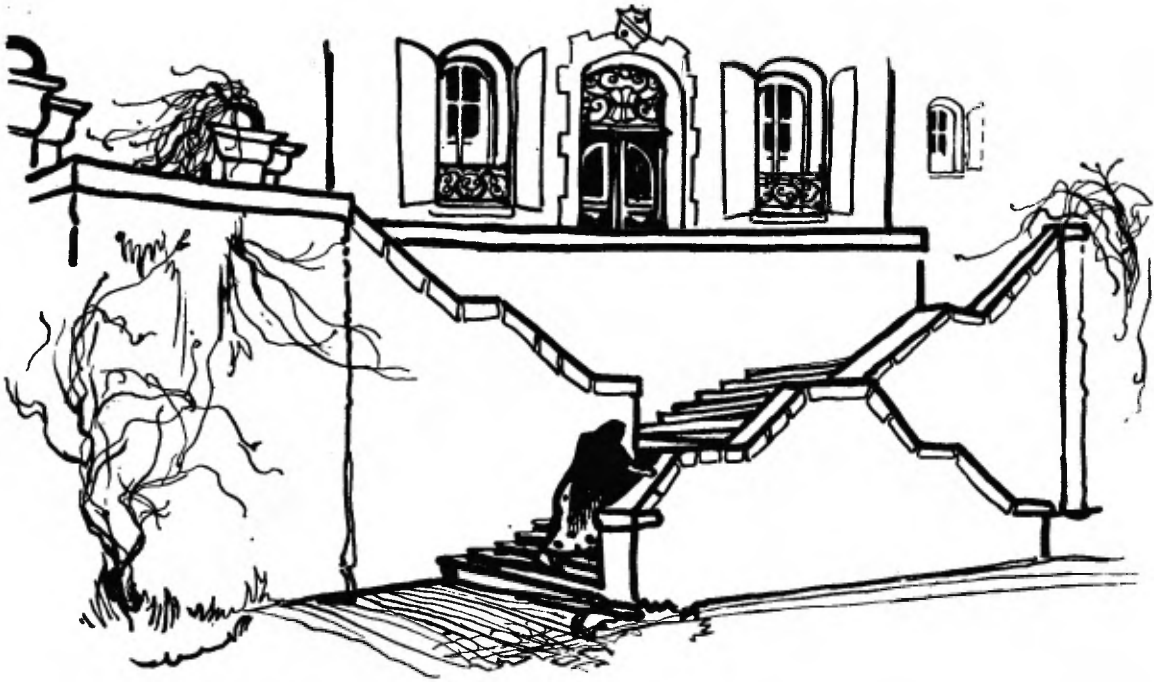
„Maar lieve mensch,” zei de portier. „Dat gaat zoo maar niet. Zijn Majesteit heeft nog niet eens ontbeten.”

„Dan zal ik wel wachten. Maar ik moet den koning spreken. Het gaat over den gevangen genomen jongen. De koning moet het hooren.”

„Ik zal het zijn Majesteit laten weten,” besliste de portier. „Maar het is ongehoord, zoo vroeg te komen. Kan dan niemand Zijn Majesteit met rust laten,” bromde de man, maar toch gaf hij een der lakeien het bevel om den koning te gaan zeggen, dat de vrouw van den kleermaker Zijn Majesteit iets te melden had. Hij wist wel, dat hij haar niet zonder meer wegzenden mocht, omdat de koning, zijn geliefde meester, dag en nacht zich bezig hield met alles van zijn volk.

De koning liet dan ook door den lakei weten, dat hij zoo gauw mogelijk de vrouw bij zich zou laten komen en haar een kop warme morgenkoffie gegeven moest wor-

den, omdat het zoo grauw en koud was en zij een heel eind had moeten loopen.

En eindelijk werd zij toegelaten bij den vorst.

„Och, Majesteit, Majesteit,” stamelde zij.

„Wat is er,” vroeg de koning en weer groeven de diepe rimpels zich in zijn voorhoofd, „het gaat toch niet slechter met je man?”

„Nee, nee, dat niet, de dokters, die gisterenavond kwamen, hebben hem al bijna beter gemaakt, maar Steven de arme jongen, is valsch beschuldigd. Hij heeft de goudstukken niet gestolen. Onze kleine jongen, onze Bobbie, och, Majesteit, hij is zoo'n schat, heeft ze in zijn knuistjes weten te krijgen. We begrijpen zelf niet hoe. Hij heeft ze in een doosje gelegd en vanmorgen, toen hij er mee speelde, merkte ik het. Och, Majesteit, gisteren in al de ellende, toen ik dacht, dat mijn man zou kunnen doodgaan, heb ik het kind wat aan zijn lot overgelaten. Ik had het anders eerder gemerkt en daarom ben ik nu maar dadelijk naar U toegekomen. Die arme jongen, die arme Steven.”

„Je man had voorzichtiger moeten zijn. Steven heeft geen ouders meer en hij schijnt het bij zijn oom niet best te hebben.”

„Och, Majesteit, mijn man heeft zoo'n spijt. Maar hij was al boos op den jongen.

Er zit niets van een kleermaker in hem. Mijn man heeft hem genomen als leerling, omdat zijn oom het vroeg. Hij heeft al veel met hem te stellen gehad. Hij brandde met het strijkijzer een gat in mooi laken. Hij gaf een knip in een dure jas. Mijn man dacht, dat hij het opzettelijk deed. En toen de verdwenen goudstukken! Mijn man heeft zoo'n spijt. Hij zegt, dat hij het gat in zijn hoofd verdient en dat Steven nu al genoeg straf heeft gehad. Hij is nog maar veertien jaar. En dan zoo'n heelen nacht alleen in het hok!"

„Ja, ja,” zei de koning. „Je man en die kleine driftkop zouden de Kerstvreugde voor ons allen bedorven hebben. Zorg maar, dat hij gauw weer beter wordt. Ik zal vandaag de dokters verzoeken nog eens naar hem te gaan kijken. En wat Steven bedorven heeft, kun je mij opgeven. Ik zal de schade vergoeden. Een gat in het hoofd van je man is genoeg. Hij hoeft er niet nog een in zijn beurs te hebben.”

Toen lachte de koning en niemand zou aan het vroolijke gezicht van den ouden vorst nu bemerkte hebben, dat hij den heelen nacht niet geslapen had. In zijn oogen waren glansjes van vreugde. Het was ook zoo heerlijk den jongen nu vrij te mogen spreken, niemand in het hok op te moeten sluiten, nu in den Kersttijd, die kwam.

En de vrouw van den kleermaker lachte en schreide tegelijk. Haar man was springlevend, Steven had niet gestolen en de koning was zoo goed.

„Ga nu maar naar je man en Bobbie terug. En Steven zullen we ander werk geven. Ik kan het niet

blijven volhouden alles te betalen, wat die driftkop verbrandt en verknijpt.”

Toen lachten de koning en de vrouw beiden en zij holde terug naar haar huisje en de koning ging af ontbijten, want hij had nog maar één hapje van zijn broodje genomen.

„Wat ben ik blij,” zei de koningin, toen de koning alles vertelde. „Nu kan ik weer aan het breien gaan en denken aan alles van Kerstmis. En nu kunnen we voor Steven wat anders zoeken.”

„Maar een stevigen uitbrander moet die driftkop nog hebben. Ik zal het bespreken met den commissaris van politie,” zei de koning.

„Ja, ja,” zei de koningin en zij keek heel vergenoegd, want met dien uitbrander zou het wel los loopen!

III.

Toen stond de jongen in het bureau van den commissaris.

Daar zaten aan de tafel de koning, de commissaris en diens secretaris.

„Steven, heet je,” zei de commissaris. „En je hebt geen ouders meer. En je komt uit het land, dat grenst aan het onze, en je bent in huis bij je oom?”

„Ja,” antwoordde de knaap.

„En je bent een driftkop, zou je baas in je drift hebben kunnen dooden. Wat zou er dan geworden zijn van zijn vrouw en Bobbie?”

„Het spijt me vreeselijk. Ik heb vannacht telkens aan mijn moeder moeten denken. Zij was altijd bang, dat mijn drift me nog eens ongeluk zou brengen,” zei Steven zacht.

„Zoo,” vond de commissaris. „Dat heeft het ook gedaan. Gelukkig is de kleermaker weer bijna beter. En het geld is terecht. Een dief ben je dus niet. Maar een dulle driftkop. Dat is al erg genoeg. En natuurlijk kan je niet bij je baas blijven. Je brandt gaten in mooi laken en verknijpt jassen . . .”

„Kleermaken is zoo verschrikkelijk . . .” riep de jongen.

„En daarom moet je ander werk gaan doen. Wij willen je baas niet met je opgescheept laten. Zijn Majesteit de koning heeft iets anders voor je. Zijn Majesteit wil het je zelf zeggen.”

„Hoor eens, Steven,” zei de koning, „ik wil je een kans geven om je drift af te leeren. Je had je baas ongelukkig kunnen maken. Jongen, verzorgen is beter dan vernielen. Daarom wil mijn tuinman je in dienst nemen. Je zult voor de planten in de serres zorgen en de vogels in de volières. Je zult zien hoe wonderlijk schoon alles bloeit en groeit. Je zult voor levende wezens gaan zorgen, zooals je moeder het eens voor jou deed . . . Wil je?”

„O ja, alsjeblief. Ik houd van werken buiten.”

„Secretaris,” zei de koning ernstig, „wilt u goed opschrijven, dat de jongen wil? En zet nu je handtekening, Steven. Je bent oud genoeg om te weten wat je wilt.”

En Steven teekende wat de secretaris hem voorlegde.

„Ziezoo, Steven,” ging de koning door. „Je wilt dus gaan verzorgen en niet meer ongeluk brengen over wien ook! Om je te helpen heb ik besloten, dat je van je oom weggaat. Mijn tuinman wil je in huis nemen. Je bent nu vrij. Ga je goed halen bij je oom. Vandaag begint je nieuwe werk in je nieuwe huis. Zorg en verzorg, mijn jongen, en geef mij je hand.”

Toen legde de knaap zijn hand in die van den koning en weer als den vorigen avond keken twee paar oogen in elkander; die van den grijzen vorst en die van den jongen Steven.

„Ik dank U,” zei de knaap en de tranen begonnen te stroomen.

„Niet meer schreien, jongen, maar flink zijn,” zei de koning en zonnig was het weer op zijn teesche, goede gezicht. „Bedank ook maar den commissaris en den secretaris. Wij zijn allen blij, dat je vrij bent, nu, dat het Kerstmis wordt.”

Toen ging de jongen zijn goed bij zijn oom halen en hij kreeg een knus zolderkamertje in de tuinmanswoning, waar het naar alle kanten uitkijken was op boomen en planten, die op het ontwaken in de lente wachtten en het vol geluiden was van al de vogels in de volières en al de andere, welke snoepen kwamen van het voer.

IV.

Als het alleen beslist had moeten worden door den koning en de koningin, dan zouden met Kerstmis al de bewoners van het gansche kleine koninkrijk bij elkander zijn gekomen en tezamen het feest gevierd hebben als één groot gezin. Maar dat ging nu eenmaal niet, want ook in het rijkje, hetwelk, zooals reeds verteld werd, op geen kaart en in geen atlas te vinden is, straalde de kerstboom nergens zooals thuis, klonken de liederen nergens als daar.

Doch er waren ook een weeshuis en een tehuis voor eenzame oude menschjes, en een ziekenhuis, en andere ongelukkige groote en kleine menschen.

Om voor al die kinderen en al die volwassenen kerstboomen te tooien, hun allen vreugde te bereiden, daar zorgden de koning en de koningin voor. En in hun lange

leven hadden zij het nooit met grooter vreugde gedaan dan dit jaar, nu niemand, niemand in het gevangenisshok moest opgesloten worden en de geschiedenis met Steven geëindigd was, gelijk het verteld werd.

De koningin liet de allerzachtste wol komen om de zachtste truitjes te breien voor de allerkleinsten in het weeshuis en de kleinste patientjes in het hospitaal. En terwijl haar zilveren naalden tikten en het houtvuur vlamde in den haard, dacht zij erover na hoe zij het nog gezelliger maken kon voor de arme, verlaten oude menschjes in het gesticht.

De koning zond tuinlieden uit, om mooie kerstboomen te zoeken voor alle inrichtingen. Hij liet bloemen plukken in zijn serres, om ze te zetten bij de bedden der zieken. Want iedereen moest het weten en voelen, dat niemand, niemand in het hok zat en Steven levende planten en levende dieren ging verzorgen.

En in de groote feestzaal van het paleis stond een heel hooge boom.

Daar omheen zouden zich verzamelen, al was het maar een half uurtje, allen, die aan den paleisdienst verbonden waren, allen met hun kinderen, en allen in het gansche rijk, die zich eenzaam voelden den avond van Licht. Dan vierden de koning en de koningin toch Kerstmis met één groot gezin.

Nu was het Kerstavond geworden.

Overall waren de kaarsen in de kerstboomen ontstoken, in alle gezinnen, in de ziekenzalen, het weeshuis, bij de oude menschjes in het gesticht.

Zoo mooi hadden ze nog nooit gebrand. Zoo hoog waren de boomen nog nooit geweest.

En de allergrootste, de allerhoogste, wiens takken zich het wijdst spreidden, stond in de feestzaal van het paleis. En de oude koning en de oude koningin zaten in hun leunstoelen en hun witte haar was gelijk een licht rond hun hoofd in den glans der kaarsen. En om hen heen waren allen, die met het paleis te maken hadden, óók Steven, welke tot het tuinmansgezin nu hoorde, óók eenzame menschen uit het rijk, die het wat heel stil en verlaten vonden in hun eigen woningen en voor wie als andere jaren den Kerstavond het paleis open stond met zijn boom, die straalde in de groote zaal.

Toen speelde de organist.

En nooit had alles mooier geklonken dan dien avond, want nooit hadden de koning en de koningin met blijder gezichten bij den kerstboom gezeten dan dien avond, toen er vreugde in hun hart was, omdat ook Steven tot het groote gezin behoorde.

Toen gingen allen weg.

En de koning en de koningin zaten alleen in de groote zaal bij den kerstboom, waaraan de kaarsen begonnen te dooven.

Zij hadden geen kinderen, geen kleinkinderen, enkel een paar neven en nichten, die in verre landen woonden.

Maar eenzaam voelden zij zich niet. Om en in hen waren niets dan blijde herinneringen aan den avond, die voorbij was.

En Steven keek naar de lichtjes in het kleine boompje, dat er stond in de tuinmanswoning.

Hij dacht aan zijn moeder, aan al het wonderlijke van de laatste dagen, aan den goeden ouden koning, de lieve oude koningin, die beiden zoo heel vriendelijk voor hem waren geweest in de groote zaal van het paleis, waar de boom bijna tot de eiken balken der zoldering had gereikt.

Toen hij in zijn zolderkamertje lag, waar hij door het raampje een groote ster zag schitteren, was het hem of hij het gezicht van zijn moeder zag.

„Ik zal mijn best doen,“ zei hij, „moeder, ik beloof het U. Ik zal vechten tegen

mijn drift, goed zorgen voor alles, waar ik voor zorgen moet. Ik beloof het, moeder."

Toen viel hij rustig in slaap.

Het werd stil, heel stil in het rijk van den goeden koning en de goede koningin, dien Kerstnacht.

De wachter hoefde geen enkele ronde te doen in en om de gevangenis. Want niemand, niemand was opgesloten.

Hoe kon hij moe zijn.

Toosje's grootvader is Dominé. Toosje en hij zijn heele dikke maatjes, en feestdagen zijn 't voor Toosje, als ze met Vader en Moeder bij grootvader mag gaan logeeren. Dat gebeurt lang niet vaak genoeg naar Toosje's zin. — Grootvader is oud en zwak en moet heel veel rust hebben, wil hij zijn werk nog kunnen doen. In langen tijd is Toosje niet bij Grootvader te logeeren geweest, maar nu met de Kerstdagen, nu komt 't er weer eens van.

Op Kerstmorgen mag Toosje gaan wandelen met het dienstmeisje van Grootmoeder. Moeder, Vader, en Grootmoeder zijn naar de kerk, waar Grootvader preekt.

De morgen duurt voor Toosje heel, heel lang. Ze verlangt zóó naar Grootvader!

Gisteravond is ze aangekomen en toen mocht ze Grootvader alleen maar even een kusje gaan brengen op de studeerkamer. Grootvader werkte aan zijn preek. En vanmorgen was Grootvader zóó na 't ontbijt al weer weg.

Net is Toosje terug van de wandeling, of daar komen de kerkgangers. Grootvader zoekt gauw een makkelijken stoel op in de tuinkamer — Moeder brengt hem een kop koffie. Toosje kruipt bij Grootvader op de armleuning van zijn stoel. Maar dan — o, teleurstelling! Net heeft Grootvader zijn kop koffie opgedronken, of hij staat op.

„Laat Grootvader gaan!" zegt Moeder tegen Toosje, die hem stevig om 't heen grijpt. „Grootvader moet rusten, vóór we gaan eten, Grootvader heeft immers gepreekt!"

Toosje kan de teleurstelling bijna niet te boven komen. Alweer is Grootvader er niet! Hij moet rusten! Hij heeft immers gepreekt.

Ze loopt peinzend de trappen op, die Grootvader net is opgegaan. En ze gaat op 't matje van Grootvaders slaapkamerdeur zitten, al maar peinzend. Grootvader moet rusten. Word je dan moe van preken? Hoe kan dat nu? En ineens roept Toosje haar Grootvader door de gesloten deur de vraag toe, die haar bezig houdt:

„Grootvader, preek jij dan met je beenen?"

NANNIE VAN WEHL.

HOE MARGOOTJE HET KERST-KINDJE ZAG.

door ANKE SERVAES,

met illustratie van ADRI ALINDO.

Margootje zat voor het raam uit te kijken en ze verveelde zich 'n beetje. Of ver-velen, dat was toch eigenlijk ook weer niet waar, want, al speelde ze niet met 'r poppen, ze had aan 'n heeleboel te denken en ze was zóó vreeselijk verlangend naar straks, wanneer de vriendinnetjes zouden komen, haar heele klas, en de Kerstboom zou branden.

Ze was in de groote vensterbank gekropen, waar je kon uitzien eerst over den tuin en nog verder. Je zat er zoo heerlijk hoog en je kon over den dijk achter den tuin precies heen kijken en dan zag je de zee, stel je voor! Want Margootje woonde aan zee, en niet ge-woon aan zee, maar op 'n eiland, dus eigenlijk mid-den in de zee. Achter den dijk en achter het dorp had je de Zuiderzee, die op bepaalde tijden heelemaal droog was; maar dat was heel gewoon, want op school had ze geleerd, dat met eb de wadden droog stonden en het één slikkerige, bruine massa was; maar met vloed, dan was het zee, overal water... en aan den anderen kant van 't dorp had je den golvenden stroom tus-schen hùn eiland en het volgende in; en achter de duinen lag de groote Noordzee. Diè kon golven en koken en bruisen, zooals de Zuiderzee lang niet!

's Winters kwam Margootje daar nooit, want dan was het te koud en kon je toch niet aan 't strand spelen. Maar één keer was ze midden in den winter, toen het vreeselijk stormde, met vader en moeder meegegaan, om de huizenhooge golven met witte schuimkoppen te zien, en ze hadden elkaar stijf moeten vasthouden!... en eigenlijk had Margootje het heelemaal niet plezierig gevonden, zooals de stormwind tegen ze aanbeukte en het 'n geloei en gebrul was. Zóó spookte de zee! En daarom wou ze nooit meer mee en gingen vader en moeder maar samen over het paadje dwars door de duinen, als ze de zee wilden zien in al z'n grootsche kracht.

Het was Kerstdag vandaag, guur, koud weer en niets geen echte Kerst, want dan moest er toch eigen-lijk sneeuw liggen. Maar 't was nu ook wel heerlijk binnen, bij de warme kachel, die moeder nog eens extra opgepookt had.

En opeens draaide Margootje zich naar moeder om en ze begon zoo maar te vragen, waar ze aldoor aan gedacht had: „Wat zal 't kindje het vreeselijk koud gehad hebben, hè Moes, zoo maar in de kou in dat kribbetje?”

Moeder moest daar wel even om lachen: „Wel nee, kind, waar Jezus geboren is, daar is het altijd warm, daar kan je wel zóó buiten slapen! Maar het was toch wel heel erg, dat het pasgeboren kindje in de kribbe gelegd moest worden, toen vader

Jozef en moeder Maria op hun reis geen plaats meer hadden gekregen in de herberg," en Margootje ging met haar rug tegen de ruit zitten en vroeg, om nog verder te vertellen, want ze hoorde er zoo graag van, zoodat moeder vanzelf doorging en zachtjes het mooie Kerstverhaal deed: hoe de herders gekomen waren, om het pasgeboren kindje te zien en geschenken te brengen, en hoe ze vanzelf goede menschen werden, omdat ze Jezus gezien hadden, die later de menschen leerde, hoe ze moesten leven, om goed te worden en elkaar lief te hebben.

En toen moeder verder vertelde, hoe Jezus door de schuld van die zelfde menschen, voor wie Hij toch zoo goed was geweest, gestorven was, hoorde Margootje dat eigenlijk niet zoo goed meer, want ze dacht maar aan die herders, die opeens goede menschen geworden waren, toen ze dat kindje gezien hadden.

Toch even had ze wat gehoord van „gestorven”, en opeens had ze 'n vraag: „Moes . . . vader zei vanmorgen, dat Dina misschien wel zou sterven . . . is dat akelig?”

Moeder schrok wat van die vraag, maar ze antwoordde dadelijk: „Nee, kindje, dat is niet akelig . . . want, als 'n mensch goed geweest is, dan komt hij bij God, en dat is hetzelfde als sterven. En . . . ja, misschien komt Dina bij God . . . vader is nu naar haar toe . . .”

„En komt er dan geen klein kindje?” vroeg Margootje weer, en moeder knikte stil: „Misschien wel . . . maar als vader thuis komt . . . dan weten we het pas . . .”

Margootje kroop weer in haar hoekje en keek lang 'n groote meeuw na, die over de zee zeilde en z'n vleugels heelemaal niet bewoog, maar zich mee liet drijven met den wind; en ze volgde hem zoover, als ze hem maar zien kon, tot hij langs den vuurtoren verdween als 'n stip; en vanzelf keek ze toen naar de huisjes boven op het duin aan den voet van den rooden toren.

Al 'n paar weken was ze daar niet geweest, in dat leuke kleine huisje, waar Dina woonde, hun vroegere meid. Moeder had verteld, dat Dina erg ziek was, en vader ging elken dag naar haar toe. Maar ze mocht geen bezoek hebben, en dat trof nu zoo naar, want Margootje was erg nieuwsgierig en had graag de wieg nog eens gezien, die moeder voor Dina gemaakt had. Zij zelf had mee mogen helpen, het bloemetjesgoed er om te spelden en den gazen sluier er over heen te leggen.

Ze wou 'm zoo graag echt bij Dina in de kamer zien staan, maar dat kon nu heelemaal niet.

En nu zou die misschien sterven . . . en dan zou ze haar nooit meer zien . . . maar hoe moest 't dan met Jan, de matroos, waar Dina verleden jaar mee getrouwd was en die op heele groote schepen voer en soms wel 'n jaar lang wegbleef?

Zou ze diè dan ook nooit meer zien, en zou diè ook nooit meer mooie schelpen en haaietanden voor haar meenemen uit verre landen?

Margootje werd moe van al dat denken en opeens bedacht ze: „Als er nu tòch eens 'n kindje geboren werd vandaag, op Kerstdag, dan was het net als het Christus-kindje . . . want dat was immers vandaag geboren!

En alle herders en alle menschen die er naar gekeken hadden, naar het kindje in de kribbe, waren vanzelf goede menschen geworden en waren van dien tijd af overal goed gaan doen. Dat konden ze, omdat ze Jezus gezien hadden en hem diep in zich meegenomen hadden.

Moeder had dat zoo verteld, maar eigenlijk had Margootje dat nooit heel goed begrepen. En nu opeens begreep ze het wel.

Ja, als je heel goed was en veel aan God dacht en de menschen liefhad en hun goed deed, dan had je Jezus in je, dat beteekende natuurlijk hetzelfde.

Vader, die had Jezus in zich, want die deed zooveel goed en stond altijd klaar, om de menschen te helpen, had Dina zelf verteld. Vader was de dokter van het eiland

en die trok er altijd maar op uit naar zieke menschen, soms midden in den nacht wel . . . en net zoo goed naar heel arme menschen ook, en die hoefden dan nooit wat te betalen . . . dat had Grada, de nieuwe meid, pas ook nog gezegd.

En moeder bracht telkens eten naar de zieken . . . en 's zomers hadden ze elk jaar arme zieke kinderen uit 'n groote stad in huis en die werden dan door vader en moeder verpleegd. En vorig jaar ook nog die Weensche kinderen . . . Ja, vader en moeder waren wel erg goed!

Maar Margootje zelf? . . . ze schrok ervan: was zij niet heel vaak naar tegen Grada, waar ze niet zooveel van hield als van Dina vroeger, en had ze niet den laatsten dag vóór de vacantie op school weer in den hoek moeten staan, omdat ze aldoor maar met

'r voeten getrappeld had, en had ze niet 'r neus opgetrokken voor dat arme kind van Prins bij de haven? . . . en . . .

Margootje werd vuurrood, want, als ze goed bedacht, was ze eigenlijk een naar kind, en was ze heelemaal niet goed voor de menschen, zooals Jezus geleerd had.

Maar mocht ze dan wel op zijn geboortedag feestvieren, en straks bij den Kerstboom zingen ter eere van Hem, en allemaal cadeautjes aannemen?

Ze schrok op . . . moeder legde gauw haar verstelwerk neer, want buiten ronkte 'n motor, en samen holden ze naar de gang, vader tegemoet.

„Dag vader!“ . . . even werd ze opgetild en ze zag, dat vader heel ernstig keek en over haar schouder naar moeder knikte, en opeens liet ze zich op den grond zakken en vroeg angstig: „Is . . . Dina gestorven?“

„Ja,“ knikte vader, „en 'r is 'n klein jongetje geboren . . . Jantje heet 't“, en meteen streek hij Margootje over haar krullen, die vreeselijk schrok.

Moeder liep de keuken in en het was net, of ze huilde; en toen begon Margootje ook te huilen, ze wist zelf niet goed, waarom.

Maar toen ze binnen weer voor het raam zat, hoorde ze vader en moeder zacht met elkaar praten en ze verstond telkens 'n paar woorden: „Ja . . . ik weet niet, wat we moesten doen . . . 't is zoo'n flink kindje . . . nu bij de burens zoolang, maar 'r moet toch verder voor gezorgd . . . we moeten iets doen . . .“ en opeens draaide Margootje zich naar vader en moeder om en vader riep al: „Komen de vriendinnetjes nog niet? . . . we moeten eens gauw de Kerstboom aansteken, kom moeder!“

Margootje schudde haar hoofdje: „Nee, vader“, en moeder schrok, zóó wit haar kleine meisje er nu opeens uitzag: „Scheelt 'r wat aan?“

„Nee, Moes, maarre . . .“ Verder kwam ze niet en het spookte maar door haar hoofd: 'n Kindje geboren . . . en als je het ziet, dan wordt je 'n goed mensch, net zooals de herders.

Moeder trok haar op schoot en vroeg aan haar oor: „Zullen we eens even om

't hoekje naar den boom kijken? Want dadelijk komen ze allemaal, Claartje en Stien en Aafje en . . ."

Maar door 'n paar snikken heen kwam het hooge woord er eindelijk uit: „Ik wou zoo graag . . . mag ik even met vader mee naar 't kindje van Dina? . . . èven maar?"

Moeder schrok en vader probeerde haar uit te leggen, dat het heusch niet kon: „'t Is ook veel te koud, en 't is ook maar zoo'n klein kindje . . . volgende week misschien eens . . . en dadelijk komen immers de vriendinnetjes bij de Kerstboom . . . nee, dat kan heusch niet!"

Margootje keek maar met haar groote oogen, die nu heelemaal nat van dikke tranen waren, en opeens wist ze, hoe het moest: „Maar vader, mag 't kindje dan misschien hiër komen en bij ons wonen? . . . dan zal ik heusch heel lief voor 'm zijn . . . en moeder ook, hè Moes?" en ze sloeg haar armen om moeder's hals en gaf haar 'n dikke zoen.

Vader keek moeder aan, en even fluisterden ze met elkaar, wat Margootje niet goed kon verstaan.

„Goed," kwam vader opeens, „moeder wil dat ook graag, en jij hebt dat prachtig bedacht, hoor, want Dina is er nu niet meer, en er moet toch iemand voor het kindje zorgen. En zolang vader Jan nog op zee is, zullen wij het hier nemen, dan zien we later wel verder. Maar één ding! . . . dan moet jij ook beloven, dat je heel lief zult zijn en moeder goed zult helpen . . . Kom, dan ga ik meteen nog even terug, om alles in orde te maken, en . . . misschien hebben we morgen klein Jantje al hier!"

„En kijk 'ns, wie zijn daar? . . . Ga ze maar vlug opendoen!" en toen Margootje in de gang stond, om al haar vriendinnetjes binnen te laten, riep moeder Grada gauw, en samen slopen ze naar de voorkamer, waar de Kerstboom stond, en deden de tusschendeuren zorgvuldig dicht.

Margootje nam alle vriendinnen mee naar binnen in de achterkamer, en ze was zóó stil, dat Stien, de bij-de-handste van allemaal, vroeg: „Kind, wat is er met jou, je ziet er net uit, of je gehuild hebt!" Maar Margootje lachte stilletjes en zei niets, en ze ging naast Aafje zitten in het hoekje vóór het groote poppenhuis en ze legde de groote pop voorzichtig in 'r bedje: „Weet je Aaf, dat er vandaag 'n kindje geboren is?"

Stien hoorde het en die wist: „Natuurlijk, Jezus is vandaag geboren, dat weet immers ieder kind!" maar opeens was moeder de kamer binnengekomen en had het juist gehoord. Ze trok Stien naar zich toe: „Ja, Stien, dat is zoo . . . maar er is vandaag ook nog 'n ander kindje geboren en dat bedoelt Margootje . . . dat komt hier bij ons wonen . . . Maar, kom . . . nu allemaal bij de piano . . . en moeder speelde eerst een keer de melodie vooraf, en toen zongen ze 'n Kerstliedje.

Grada schoof de tusschendeuren open, en in de voorkamer stond de Kerstboom vol lichtjes en zilveren sneeuw en engelenhaar en kleurige sterren en ballen . . . de kaarsjes trilden als bibberende tongetjes . . . en Margootje keek er naar en ze kon opeens niet meer zingen.

„In 't kribbetje in Bethlehem

Daar is 'n Kindje geboren . . ."

zongen de anderen. En opeens dacht ze: „Nu is er weer 'n kindje geboren . . .", en toen ze alle pakjes gekregen had, legde ze de nieuwe poppenkleertjes voor de groote pop apart en vouwde ze netjes bij elkaar, en ze fluisterde Aafje in het oor: „weet je, voor wie die zijn? . . . voor 't kleine kindje . . ."

Moeder hoorde het en knikte haar eens toe, en vlak naast moeder stond ze nu te zingen en ze hoorde de anderen niet eens, maar ze zong alle mooie liedjes ter eere van het Kerstkindje, ter eere van het kindje van Dina, dat vandaag geboren was.

Tot vader's motor weer ronkte voor het huis en hij zomaar met z'n winterjekker nog aan, de kamer binnenstapte . . . en met z'n zware stem riep hij over de hoofden van alle vriendinnetjes naar Margootje: „Morgen komt kleine Jantje hier . . . tenminste, als 't niet te koud is . . . maar we zullen 'm wel lekker inpakken, hè?” en moeder wees dadelijk naar het pakje poppenkleertjes, dat Margootje opzij gelegd had en ze lachte vroolijk: „Kijk eens, vader, wat Margootje al voor 'm klaar heeft?”

De vriendinnetjes begrepen het allemaal niet heel goed, maar den volgenden dag, toen ze Margootje kwamen halen voor het Kerstfeest in de kerk, mochten ze even binnenkomen en op 'r teenen in de voorkamer binnensluipen, waar weer de Kerstboom brandde, maar opzij, dicht bij de warme kachel, een wieg stond van leuk bloemetjesgoed en 'n echte gazen sluier er over heen.

Margootje tilde 'n tipje van het gaas op, en door het gaatje gluurden ze om de beurt naar binnen, waar een dik doddig klein menschje onder de dekentjes lag, met z'n komieke mopneusje er net boven uit.

En 's avonds bij 't naar bed gaan fluisterde ze moeder in haar oor: „Moes, nu zal ik nooit meer stout zijn, maar 'n heel goed mensch worden. Want nu heb ik 't kindje gezien, net als die herdertjes . . .”

Vader knikte tegen moeder en ze begrepen best, wat Margootje bedoelde. En werkelijk . . . van dien tijd af probeerde Margootje 'n goed mensch te zijn en was ze er altijd op uit, anderen te helpen.

Nooit meer trok ze haar neus op voor 'n arm kind of was ze naar tegen moeder.

En als ze eens even vervelend wou uitvallen tegen Grada of tegen een van haar vriendinnetjes, dan dacht ze er gelukkig gauw aan, dat Jezus dat immers niet goed vond!

En voor het kleine kindje was ze zóó lief, als 'n echt zusje maar zijn kan.

Hoe en waar Erik Marschman zijn Kerstfeest vierde?

door A.A.M. Horsting-Boerma.

1.

„Maar Erik,” riep tante Eufemia verschrikt, terwijl ze uit haar leunstoel opsprong, „zóó wil ik je hier niet hebben. Gauw naar de keuken en maak eerst altijd je schoenen schoon, als je binnenkomt.”

„Maar tante . . .”

„Stil Erik, ik ben nu eenmaal een kraakheldere vrouw,” en tante Eufemia richtte haar rechte, magere gestalte nóg wat rechter op, „je moet leeren begrijpen, dat ik geen vuil en geen stofje verdragen kan in mijn huis.”

„Maar tante, ik heb heusch mijn voeten geveegd,” waagde Erik, recht in de strenge grijze oogen kijkend.

„Geveegd — geveegd — mijn beste neef, dat is mij niet voldoende. Ga mee, dan zal ik je zeggen, hoe *ik* het wensch.”

Met een zuchtje volgde Erik zijn tante naar de keuken, waar de noodige instructies gegeven werden. „En klop de doek altijd goed uit, vóór je hem weer netjes opvouwt en gebruik nooit voor de tweede keer op één dag van de Erdal, dat is niet noodig . . . zuinigheid met vlijt bouwt huizen als kasteelen en wie 't kleine niet eert, is 't groote

niet weerd. Leer dat van mij, jongen, zoo'n lesje zal je goed doen, want ik denk dat het er bij jou thuis wel eens anders van langs ging, . . . zoo'n huishoudster — en dan . . . je vader. —

„Zegt U alstublieft geen kwaad van mijn vader,” stiet Erik uit.

Een weinig onthutst zag tante Eufemia den gloeienden blos, die den jongen in 't gezicht steeg en haar koele oogen gleden van de fonkelende bruine naar omlaag.

„Nou, nou,” suste ze, „niet zoo heet gebakerd. Zeg mij liever, waarom je zak zoo puilt?”

Nu vergat Erik in 'n wip, dat hij op 't punt had gestaan, boos te worden.

Een grauw papieren zak kwam te voorschijn.

„Kijkt u eens, gekocht van mijn zakgeld, als je 't oplost en je hangt er 'n draadje in met 'n spijker er aan, krijg je de fijnste kristallen, keetig, hè? Hebt U 'n leeg jam-potje voor me?”

„Keetig is een woord, dat ik niet ken en ik denk, dat geen enkele welopgevoede jongen het gebruiken zal. En hier in huis dient soda, om het waschgoed in te laten trekken en niet om grapjes te maken,” sprak tante Eufemia stug.

„Soda, soda, maar 't is geen soda, tante, 't is glauberzout.” riep Erik lachend en triomfantelijk uit. „Daar gaat het zoo kee . . . k . . . fijn mee, zegt meneer, en 't was zoo'n aardig mannetje in dat kleine drogistenwinkeltje; hij heeft me zóóveel gegeven, wel voor 'n stuiver te veel, wil ik wedden.”

„In 's hemels naam, hoeveel geld heb je voor dien rommel betaald?”

„Och, maar één duppie, tantetje, en U zult zien, ze worden schitterend. Als U 'n oud pannetje hebt dan doe ik het daar in met 'n goeie scheut water, even roeren met een stokje en in 'n wip is 't opgelost; 't kost U nog geen cent aan gas,” liet hij er met een guitig gezicht op volgen.

Maar guitigheid was een karaktereigenschap, die tante Eufemia niet kon waardeeren. Zij kookte van verontwaardiging. „Zoo maar tien heele centen voor niets dan nonsens!” riep zij uit. „'t Is zonde en schande en ik werk niet mee, om jou tot 'n verkwister op te kweeken. Je gaat direct terug naar den drogist en je verzoekt hem vriendelijk, die . . . die zak vol terug te willen nemen, begrepen?”

„Dàt doe ik niet. Dan gooi ik 't nog liever in de goot.” De tranen waren in Erik's oogen gesprongen. Hij draaide zich om, liep plotseling hard de deur uit, en smet die met 'n vaart achter zich in 't slot.

Tante Eufemia stond als vastgenageld.

Als ik wat gezetter was, zou hij mij een beroerte kunnen bezorgen, dacht ze. En die zal hier drie heele maanden onder mijn dak huizen, hij zal mijn vleesch opeten en mijn melk drinken . . . Als ik niet zoo goedhartig was, ging er vandaag nog 'n brief naar z'n vader.

2.

Z., 7 November 1929.

Lieve Vader,

Waarom bent U ziek geworden en waarom hebt U mij zoolang naar tante Eufemia gestuurd? Ik wou, dat U gauw weer terug kwam. Duurt het nog erg lang voor U beter bent? Want dan houd ik het hier niet uit. Ik mag niets en ik krijg ook geen boterhammen genoeg. Soms heb ik heusch honger. Vandaag heeft tante mij verboden, om met Jan Vermeer te spelen. Die woont hiernaast. Hij is zoo'n keetige jongen en wij maken vaak pret. Gisteren waren wij boven op het schuurtje geklommen. We speelden onbewoond eiland. Ik bleef met mijn broek aan een spijker hangen, toen ik weer naar beneden klom. De scheur was nog al groot en tante was verschrikkelijk boos en nu

mag ik niet meer met Jan spelen, omdat hij te wild is, zegt tante. En 't was juist altijd zoo keetig bij Jan. Hij heeft zoo'n aardige moeder en laatst, toen tante niet wou, dat ik kristallen maakte van glauberzout, dat ik van mijn zakgeld gekocht had, mocht het bij Jan in de keuken en ik kreeg ook een jampotje van mevrouw en er kwamen schitterende kristallen aan het draadje. 'k Heb ze voor Bootje (zoo noemen we meneer Bootsma) meegenomen in een doosje met houtwol, dat we zelf geknipt hadden van houtkrullen — die liggen er genoeg bij de nieuwe huizen. 't Is reuze keetig spelen bij de nieuwe huizen. Er zijn onderaardsche gangen, waar we in kruipen. Als tante niet zoo'n naar mensch was, zou 't hier wel fijn zijn. En nu ik niet meer met Jan mag spelen, houd ik het niet meer uit, Vader. Kan ik niet naar U toe komen? Ik ben dan wel ruim twee maanden van school, maar dat vos ik later wel weer bij en daar ginder bij U zou ik zelf mijn kost wel kunnen verdienen met pakjes dragen of zoo, dat doen wel meer arme jongens in groote plaatsen. U zult niets geen last van me hebben en ik zou mischien af en toe bij U mogen zitten.

Lieve Vader, ik verlang erg naar U, schrijf maar gauw terug, dat ik komen mag en stuurt u mij dan alleen maar het geld voor de reis. Ik durf best zoo ver alleen en 't zal wel niet veel hinderen, dat ik geen Duitsch ken, want dat lijkt immers zoo veel op Hollandsch. Zijn de bergen mooi? Nu lieve vader, beterschap en ik hoop, dat ik komen mag. Veel groeten en een handdruk van Uw zoon

Erik.

Toen de brief dichtgeplakt was, legde Erik hem onder zijn kussen draaide 't licht uit en stapte rillend in bed.

't Was middernacht.

Om half negen was hij al naar bed gegaan. Maar van slapen was niets gekomen. Hij had 'n heelen tijd liggen huilen. Stil, dat tante 't niet hoorde. 't Was afschuwelijk, zooals hij naar vader verlangde. Eindelijk had hij het bedacht van den brief. Nu was hij rustig. Want vader zou het *vast* begrijpen. Die begreep altijd alles en hij zou Erik vast laten overkomen. Vast! Heerlijk zou dat zijn. 'n Heel klein beetje griezelig wel. Zóó ver reizen — alléén. Je zat een halven dag en een nacht in den trein. Maar aan 't eind was Vader en om bij *hem* te komen, durfde je alles.

3.

Den volgenden morgen vond Erik aan het ontbijt een brief van zijn vader. Haastig sneed hij hem open en las:

Mijn lieve jongen,

Je hebt zeker al een poosje naar bericht uitgezien, is 't niet? Je dacht stellig: zoo'n luie vader, hé? Ja, lui wel, hoor! Want ik lig hier den ganschen lieven dag. Maar 't is *moeten*, jongen. 'k Zat veel liever achter m'n schildersezel, geloof je wel? En de reden, waarom ik niet eerder schreef, was, dat ik me niet lekker voelde. Nu is 't weer veel beter, je hoeft niet ongerust te zijn, hoor! Maar de eerste weken hier was 't lang niet goed. 'k Ben echter nog juist op tijd gekomen, zegt de dokter, en als ik nu maar precies doe en eet en drink wat hij voorschrijft, zal ik over een paar maanden heelemaal beter zijn en weer naar jou toekomen. 't Is saai zoo zonder elkaar, hè? En dan zoo ver weg, . . . maar al was ik in Zutphen in 't ziekenhuis, dan mocht je toch ook vooreerst nog niet bij me. Kun je 't goed vinden met tante en zijn er leuke speelmakkers in de buurt? Prettig, dat ik elke week 'n brief van je krijg. Wees vriendelijk voor tante Eufemia

en dankbaar, dat zij zoo lang voor je zorgt. En zal je zuinig zijn met je zakgeld, ouwe jongen? Je moet er nog 'n heele maand mee toe, hoor! 't Is hier alles peperduur.

Maar de heerlijke, zuivere berglucht hebben we maar voor 't happen. Hou je goed, boy, volgende week schrijf ik weer. Dan zal ik je wel meer te vertellen hebben ook. Veel groeten van je liefhebbende

Vader.

P.S. Geef je bijgaand briefje aan tante?

Van het heerlijke plan van vannacht zou nu natuurlijk niets komen. Dat begreep Erik heel goed na het lezen van dien brief. Maar . . . vader werd beter en dat was 't voornaamste.

De morgenboterham smaakte Erik uitstekend, en tante Eufemia gaf hem nog een extra kopje thee. Wat keek die ineens veel vriendelijker. Wat zou vader haar geschreven hebben?

Toen Erik haar goedendag zei, om naar school te gaan, hield ze warempel even z'n hand vast.

„Erik,” zei ze. 'n beetje verlegen, „als je niet te wild met Jan Vermeer bent, trek ik mijn verbod van gisteren weer in.”

In de keuken stopte Erik den brief dien hij aan zijn vader had willen sturen, vlug in het fornuis.

4.

Tante Eufemia hield meer van dieren dan van kinderen.

Ze had een haan en zes kippen. Prachtige vogels waren het met glanzende witte veeren, vuurroode kam en gele pooten.

Vaak stond tante Eufemia voor het kippenhok. Er werden heele gesprekken gehouden.

Maar Piet, de groote oranjekater, had óók een wit voetje bij haar.

Op een middag, — 't was net even over twaalven — schrok tante ontzettend van Piet.

Hij, die zich altijd zoo bedaard, ja zelfs plechtig gedroeg, zoodat hij wel wat op Hiddegeigei, de wijze kater geleeke, scheen plotseling heelemaal in de war.

Als gek draaide hij om z'n eigen staart heen, stond dan weer even stil met den bek open, hapte, gaf 'n benauwden schreeuw en begon opnieuw om z'n staart te tollen.

Tante stond met de handen in 't haar.

Gelukkig, daar kwam Erik. Misschien wist die raad.

Opeens rende Piet naar het raam, nam een sprong, wip, daar hing hij boven in de vitragegordijnen. Rrrrt, rrrt, groote scheuren links en rechts achterlatend.

„Piet, Piet,” gilte tante. „Erik help, help!”

Erik had z'n positieven bij elkaar. Hij haalde gauw den ragebol uit het schuurtje en even later stond Piet weer met z'n vier pooten op den grond. Eerst scheen hij beduusd, toen ging het weer in 't rond achter zijn staart aan.

„Hij is gek geworden,” jammerde tante.

„Misschien heeft hij honger,” opperde Erik, die zelf z'n maag erg voelde jeuken.

„Zal ik eens wat melk voor hem halen?”

Tante vond alles goed, als Piet maar weer de oude werd.

Erik zette het volle schoteltje in de buurt van het schreeuwende dier.

Piet zag het, stond stil, kwam nader, probeerde te drinken.

Erik was op z'n knieën gaan liggen, keek onderzoekend naar het beest, dat bijna niets binnenkreeg en telkens vreemd schudde met den kop. „Hij heeft wat aan z'n bek,” beweerde de jongen, „tante, geeft U eens een ouden dikken doek, ik zal Piet er in vangen en dan zullen we eens zien, wat er aan mankeert.”

Arme Piet.
Hij had een
naald in z'n
bek, in de boven-
kaak. Erik zag het
direct.

Tante schreide.
„De stumper,”
snikte ze. „Wat
moeten we begin-
nen, Erik? De vee-
arts?”

„Welnee, tante-
tje, dat zaakje knap
ik wel op, als U
me maar even
helpt. Kijk, neemt
U nu gauw Piet even van
me over, zoo, bij het nek-
vel, stevig houden, zóó kan
hij niets beginnen. Wacht
maar Piet, ouwe jongen,
Hou je taai, man!”

Warempel, daar had die
handige jongen de naald al te pakken.

Tante Eufemia zette den kater op
den grond.

Deze likte rustig even z'n baard,
miauwde en sloop met deftige foxtrot-
pasjes naar het schoteltje melk, dat
hij bedaard tot den laatsten druppel
leeglikte.

Tante Eufemia had Erik wel willen
omhelzen, als zij er niet te stijf voor
geweest was.

Erik kreeg twee plakjes worst op
z'n boterham inplaats van één en

tante praatte bijna even vriendelijk tegen hem als tegen den witten haan.
Jammer, dat vriendelijkheid bij tante nooit lang duurde.

5.

Dat waren nu eens *lichte* dagen voor Kerstmis, inplaats van de donkere, waarover men gewoonlijk hoort spreken.

Een schitterende blauwe vrieshemel.

Een witte sneeuw- en ijswereld!

Tante Eufemia liep met een zuur gezicht en een rooden neus door de keuken te ijsberen. Een zuur gezicht, omdat ze vond, dat de groenteboer háár nog meer afzette dan hij ieder ander mensch deed en omdat ze al wéér een mud anthraciet moest bestellen. Een roode neus, omdat ze buiten aan de deur te lang had staan pingelen in de kou en omdat ze binnen uit zuinigheid — die heelemaal niet noodig was — niet hard genoeg stookte.

Daar kwam Erik uit school. Roode wangen, van pret — tintelende oogen en de jas vol sneeuw. Jongens, wat 'n fijn sneeuwballen-bombardement was dat geweest. En bij school 'n glijbaan van wel 10 Meter lang.

Erik trok, vóór hij de keukendeur binnenging, z'n jekker uit, klopte al de sneeuw er netjes af, stampte z'n schoenen schoon enz., enz., zooals de keurige tante Eufemia hem dat geleerd had.

„Goedenmiddag, tantetje. Hoera! Denk eens, we hebben vanmiddag vrij voor 't ijs. Heerlijk, hè?”

„Vrij? Alweer? Nu de Kerstvacantie zóó gauw begint? Ik vind, dat het leeren er leelijk bij inschiet tegenwoordig. Enfin, je kunt dan na de koffie de straat schoonmaken, dan ben je tenminste nuttig bezig en 't is hard noodig, want het plakt hoe langer hoe meer op de steenen en als de dooi straks komt . . .”

„Mag ik dan niet schaatsenrijden, tante?” vroeg Erik verschrikt.

„We zullen zien, plicht gaat voor.”

O wee, dacht de jongen, ze is weer uit haar humeur.

Och, nu zal er wel niets van Jan's plannetje komen. Ze vindt het toch niet goed.

En hij zweeg en at z'n boterhammen.

Als tante Eufemia uit haar „hum” was, en dat gebeurde nog al eens, moest je maar niet praten, had Erik geleerd, anders werd 't nõg erger. En vooral niets vragen.

Och, dat kòn immers ook niet! Hoe zou hij *nu* kunnen zeggen: tante, de ijsbaan komt open vanmiddag en Jan's vader is lid van de ijsclub en Jan heeft ook een kaart. Jan vroeg, of ik mee ging, wilt u óók lid van de ijsclub worden voor mij? Nee, nee, zoo iets kon je aan *vader* vragen, maar niet aan tante Eufemia.

„Je kunt de goeie schop nemen en de bijl voor als 't heelemaal niet los wil en dan later met den heibezem wegvegen,” zei tante Eufemia.

Erik knikte een beetje verstrooid. Hij had zitten denken aan 't vorige jaar. Dàt was leuk geweest met vader. Op 't Kanaal! Zij samen, hij achter Vader aan een stok.

Voelde tante Eufemia iets van stil verwijt in de bruine, openhartige jongensoogen tegenover haar?

„'t Is een leuk werkje, straat vegén”, verdedigde zij zich „en je zult nog wel 'n uurtje over hebben ook”.

„Jan gaat vanmiddag op de ijsbaan. Die komt open.” — Hè, als ze nu eens zei: zoo? nu dan moet jij daar ook maar naar toe, als je klaar bent met de straat. . .

„Jan naar de ijsbaan? Toen *wij* zoo oud waren, kwamen we daar niet. *Wij* reden op de slooten en op de gracht.”

Erik trachtte zich tante Eufemia al schaatsenrijdende voor te stellen. Had ze 't heusch gekund?

„Als de gracht goedgekeurd is, kun je dáár gaan, als je klaar bent,” vervolgde tante.

En toch kwam Erik op de ijsbaan terecht bij Jan en de andere vrienden van school.

Dat kwam zoo:

Bij de Vermeer's was plotseling de Indische oom, die met verlof in Den Haag was, komen aanwaaien. Zulke Indische ooms zijn gewoonlijk erg leuk en erg royaal.

„Kan je beste vriend niet mee? Nou maar, dan krijgt hij van mij een dagkaart cadeau! En laten we hem allemaal 'n handje helpen met die straat.”

Tante Eufemia maakte bezwaren. Maar tegen den Indischen oom hielden die geen stand. 'n Leuke grappenmaker als hij was, die oom Piet! Hij maakte zelfs tante aan 't lachen. En dat zegt wat.

'n Half uur later vertrok de heele stoet. De gansche familie Vermeer moest mee, tot kleine Juultje toe. Die werd in de prikslee getrokken. „Hoe meer zielen, hoe meer vreugd,” zei oom Piet.

Wat hadden ze een pret!

Er was ook een orgel op het ijs.

En in het tentje kregen ze elk 'n kop dampende chocolade. Wat dat smaakte!

Toen gingen op 't laatst de jongens krijgertje op schaatsen doen. Jan, Erik, Hans Vermeulen, Frits Smith, Dirk Vermaes en Fred en Ko van de vijfde mochten ook mee. Dát waren twee wilde rakkers. Als die nu maar niet mee hadden gedaan, was alles goed gegaan.

Maar Fred kon het toch eigenlijk ook niet helpen, dat hij net precies zoo'n zwaai nam, toen Erik hem voorbij ging. Fred's schaats haakte in die van Erik. Ze vielen allebei. Fred krabbelde dadelijk weer op. Erik bleef liggen. Hij werd heel bleek. Hij kon niet op komen. Hij schreeuwde 't uit, toen hij 't probeerde.

Erik had zijn been gebroken.

Oom Piet droeg hem naar huis en ging dadelijk een dokter halen.

6.

„Er moet op die kamer gestookt worden,” zei de dokter kortaf.

„Maar dokter, ik zei U toch . . .”

„Juffrouw Bekker, ik wéét nu wel,” viel de dokter ongeduldig in, „dat U geen kacheltje over hebt. Maar dan kóópt U er een, zoo'n klein salamandertje is voldoende, en dan een ketel water bovenop zetten. Stuurt U maar gauw iemand. De jongen màg niet op zoo'n koude kamer liggen. 't Is een temperatuur daar. Hij heeft stellig hard koorts gehad vannacht en zich bloot gewoeld. Anders zou hij nu niet ineens zoo hoesten. Hij kan wéér koorts krijgen vannacht. Wilt U, dat hij longontsteking oploopt? De beenbreuk is al èrg genoeg zou ik zeggen. Dus — U zorgt daarvoor en vanavond laat kom ik nog eens kijken. Dag juffrouw Bekker.”

De voordeur klapte dicht.

Zenuwachtig wreef tante Eufemia haar handen. Een mooie boel was het. Dat háár nu juist zoiets moest overkomen. Daar zat ze nu met dien jongen opgescheept. En die dokter bestelde maar: dit moet en dat moet en U kóópt maar . . .

Erik lag in z'n bed met zijn gezicht naar den muur gekeerd, diep onder de dekens. Hij huilde 'n beetje. Als tante soms binnenkwam, mocht ze 't niet zien.

Waarom huilde Erik nu? En hij had zich zoo flink gehouden aldoor. Toen het been gezet werd, had hij geen kik gegeven. Stijf de tanden op elkaar. Vuisten gebald. 't Was lang geen grapje. En er moest ook nog geopereerd. 'n Splinter in het vleesch

gedrongen. Die moest er uit. „Kranige jongen, hoor,” had de dokter geprezen. „Wat wil je later worden?”

„Vlieger, dokter,” had Erik prompt geantwoord.

„Nou, dan vliegen wij samen nog eens over de Noordpool.”

En nu lag Erik als 'n klein jongetje te huilen.

Ja, verdriet hebben is soms moeilijker dan pijn lijden.

Erik had verdriet om tante Eufemia. Ze hield niet van hem. Hield ze wel van iemand? Van Piet en van de kippen, ja, maar van *menschen*? Ze was niet vriendelijk. Erik voelde

zich als 'n lastpost. Dat was afschuwelijk. En met een paar dagen was 't Kerstmis. Morgen begon de vakantie. Erik had aan vorige jaren liggen denken, als 't Kerstmis was. Altijd waren Vader en hij samen naar Amsterdam gegaan. Daar woonde toen 'n broer van Vader. Die zat nu met zijn geheele gezin in Amerika. Op 'n farm.

O, wat was het altijd heerlijk geweest met Kerstmis in Amsterdam.

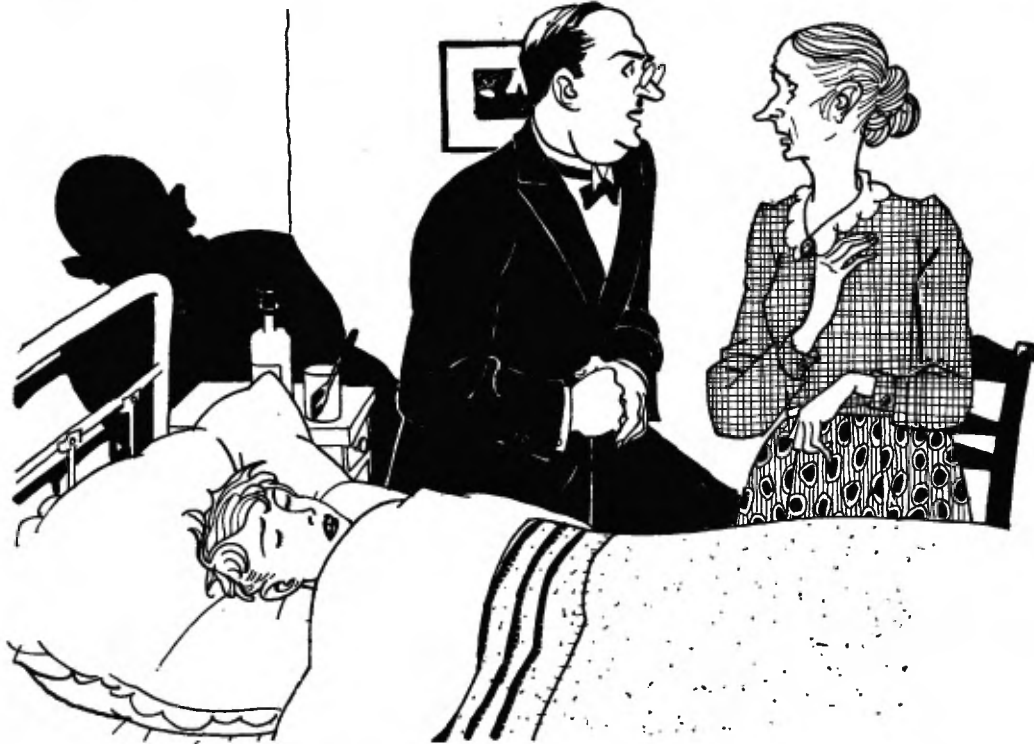
Oom Frits was leuk, tante Cato zoo lief en dan al die vroolijke neefjes en nichtjes. Zoo gezellig was het daar. En altijd een groote Kerstboom. Een prachtige. Tot aan het plafond. De kinderen mochten hem zelf versieren. En ze zongen samen bij de piano. De heele kamer was Kerstmis. Mooie platen van de Madonna en 't Kindje. En de randen van ijspegels en overal slingers vergulde denneappels en sparregroen en hulst. Er werd altijd een mooi verhaal voorgelezen. En ze gingen ook allemaal samen naar den Kerstboom in de kerk. Wat het orgel dan plechtig speelde. Alleen tante Cato

bleef dan thuis. Die had dan te veel te doen. Die wachtte hen op als ze koud en verkleumd thuis kwamen met warme chocolademelk en kerstkransjes . . . Kerstmis!

Over drie dagen al.

En vader was ver weg. En oom Frits en allemaal in Amerika. Hij — Erik alleen met tante Eufemia. Tante Eufemia vierde nooit Kerstmis. Je zou er niets van merken dat het Kerstmis was. Als hij niet zijn been gebroken had, zou Jan hem misschien gevraagd hebben. Die kregen natuurlijk wèl een kerstboom. Och, maar 't ergste van allemaal was tante Eufemia's zure gezicht en dat hij door háár geholpen moest worden.

Maar kom, er was nu eenmaal niets aan te doen. Hij wilde niet kinderachtig zijn. En hij zou weer eens net doen, of tante wèl vriendelijk was, denken, dat het zoo was.

Dat zou misschien helpen. Dat had wel eens meer geholpen den laatsten tijd. Vooral niet laten merken, dat hij gehuild had, dat hij naar vader verlangde . . .

Maar soms gebeuren de dingen héél anders dan wij ons voornemen.

„De mensch wikt, God beschikt,” luidt het spreekwoord.

's Avonds kreeg Erik erge pijn. Het verdoovingsmiddel was uitgewerkt. De koorts zette op. Toen de dokter kwam, herkende Erik hem niet. Hij lag maar te kreunen. Soms, ineens, gilde hij het uit. Hij wist daar zelf niets van. Zijn weten was weg en zijn willen ook. Daarom kon hij nu z'n tanden niet opeenklemmen en zijn vuisten niet ballen, om geen kik te geven.

Wel een kwartier bleef de dokter met hem bezig.

Telkens legde hij een nieuwe ijskoude doek op Erik's voorhoofd.

„Ik zal zorgen dat U ijs krijgt,” zei de dokter nu vriendelijk tegen tante. Hij wist, dat ze alleen was, dat het dienstmeisje niet in huis sliep.

En toen: „Er moet natuurlijk gewaakt worden. U doet het zeker zelf? Of zal ik zuster Bremer waarschuwen?”

Nee; tante zou het zelf doen.

„En elk uur zijn drankje, juffrouw Bekker”, eindigde dokter zijn uitleggingen.

7.

Tante Eufemia had juist 'n schepje anthraciet op het salamandertje gedaan.

't Was tegen middernacht.

Toen begon Erik te ijlen.

Vreemde dingen zeggen de mensen, als ze ijlen. Soms praten ze over heel vroeger, van iets, dat al heelemaal vergeten leek. Dan weer fantaseeren zij de wonderlijkste lotgevallen. Maar 't gebeurt ook wel, dat ze beginnen te spreken over dingen van het heden, die ze werkelijk gedacht hebben, of alleen maar even aanvoeld en die ze voor geen geld ter wereld zouden hebben willen zeggen; dingen ook waarvan ze vréésden, dat ze zouden gebeuren.

Erik gooide wild de dekens van zich af. „Ik wil weg,” schreeuwde hij. „Ik moet nog met den trein. Ik moet naar Vader. Gauw, gauw, anders gaat hij dood, als ik niet op tijd bij hem ben.”

Met moeite hield tante Eufemia hem in bed. Telkens vloog de jongen weer op en aldoor diezelfde angstige stem, die dezelfde angstige woorden uitschreeuwde.

Tante Eufemia werd moe. Ze kon Erik bijna niet meer houden. Teneinde raad, begon ze op sussenden toon tegen hem te praten. „Stil maar, mijn jongen. Vader wordt wel weer beter. Ga maar rustig slapen, hoor!”

En zie, plotseling werd het kind kalm en legde zich rustig neer, met een diepen zucht, als van verlichting.

Had hij de woorden verstaan? Of was het enkel gekomen, doordat tante op zachten, overredenden, sussenden toon had gesproken?

Tante Eufemia schonk zich een kopje koffie in en probeerde wat in de courant te lezen.

't Ging niet.

Ze voelde zich zoo wonderlijk te moede vannacht.

Tante Eufemia was nooit getrouwd geweest. Ze was altijd alleen gebleven na den dood van haar ouders. Ze had nooit iemand gehad om voor te zorgen. Alleen haar dieren. Maar nu was er ineens dit neefje gekomen. Een lieve, vroolijke jongen was hij, 't was waar. Ze had nooit zulke kinderen gekend als hij. Nu was hij ziek, hard ziek. En daar zat zij nu, om hem op te passen. Hij had niemand anders dan háár.

Een vreemd, zacht gevoel was er in haar hart ontwaakt. 't Leek heusch wel, of ze 'n beetje *gelukkig* was. Hoe kòn dat nu!

Zooals ze zoeven tegen Erik gepraat had, in haar angst, zoo zacht zoo sussend, net of . . . — ja, net of 't haar eigen kind was . . . zoo had ze nog nooit tot iemand gesproken. En dàt . . . had dat wonderlijke, gelukkige gevoel, dat vanavond zoo maar gekomen was, nõg warmer in haar doen opwellen.

Daar sloeg de klok twaalf uur.

't Klonk vreemd helder in den stillen nacht.

Nu moest ze het drankje weer geven.

Maar Erik sloeg het haar uit de hand. „Weg!” schreeuwde hij, „je bent een naar mensch, je houdt toch niet van mij, je geeft me zeker vergif. Je wilt, dat ik óók dood ga, net als vader, dan ben je me kwijt.”

„O,” riep tante Eufemia verschrikt, „Erik, wees toch stil, zeg toch zulke dingen niet en ga weer gehoorzaam liggen”.

Erik ging liggen. Maar stil werd hij niet. Hij praatte al maar door en toen zei hij alles, wat hij die laatste weken moeilijk in zich opgesloten had, de dingen die hij gedacht en niet gezegd had. Zijn willen was immers weg. Dat is zoo, als de menschen ijlen.

„U bent heel anders dan Jan's moeder, tante Eufemia. U bent niet lief en niet vroolijk. U kijkt bijna altijd stuursch en U bent meestal uit Uw humeur. U houdt van geen mensch en niemand houdt van U. Ik ook niet. Ik kan niet van U houden, als U zoo vervelend bent en mij zoo bedroefd maakt. Altijd hebt U wat te vitten en 't is of U 't niet verdragen kunt, als ik plezier heb. Als vader geld gestuurd had, was ik allang bij U weggelopen. Dan was ik naar Vader gegaan.”

Dat allemaal zei Erik in zijn koorts. En nog veel meer.

En tante Eufemia hoorde alles aan. Na het warme gevoel van zoeven kwam het als een koud stortbad over haar. 't Was alsof zij voor een rechtbank zat en haar vonnis aanhoorde.

Erik was haar rechter.

Hij zei haar de waarheid en wist zelf niet, dat hij het deed.

O, wat een strenge rechter was Erik.

Tante Eufemia had nooit geweten, dat ze zóó was. Ze had eigenlijk nooit naar zich zelf gekeken. Ze had het altijd te druk gehad met de fouten van anderen.

Nu zag ze zich zelf. En ze schrok er van. Zóó was ze.

Een hard, zelfzuchtig mensch. Een slécht mensch. Alleen voor haar dieren was ze goed geweest. Gelukkig tenminste. Maar waren menschen niet meer dan dieren?

Tante liep voorzichtig naar Erik's bed. De jongen keek haar ineens met groote oogen aan. „Bent U daar, tante Cato?” riep hij. „O, wat heerlijk, dat U het bent en niet die ander. Lieve tante Cato, kom gauw hier en leg Uw hand op mijn hoofd, dan zal het niet meer zoo'n pijn doen.”

Na een paar minuten viel Erik in slaap. Tante Eufenia hield haar ijskoude hand op zijn arm hoofd. Heel stil. Ze durfde zich niet bewegen.

En de zieke bleef slapen. Een rustige genezende slaap. Een gelukkig trekje lag om zijn mond.

Zóó zou hij niet liggen, als hij wist, dat *ik* het maar was, dacht tante Eufemia beschaamd.

Het werd een moeilijke nacht, de moeilijkste van haar geheele leven.

Maar het werd de nacht van haar bekeering. Zij werd een ander mensch. Een nieuw mensch.

De oude, brommerige, vitterige, zelfzuchtige had afgedaan. Misschien niet ineens. Maar 't zou komen. 't Moest.

8.

„Hij is juist even ingedommeld,” dokter.

„Dan zal ik hem niet wakker maken, juffrouw Bekker. We zijn op den goeden weg en . . . U zorgt zoo prachtig voor uw neefje. Kom, dan ga ik maar gauw naar huis. Ieder is dáár het liefst met Kerstmis en mijn kleuters zullen verlangen dat de lichtjes van den Kerstboom worden aangestoken. Dat is mijn werkje altijd, ziet U. Goeden avond, juffrouw Bekker. Prettige Kerstmis met uw pupil.”

Toen Erik tegen zes uur wakker werd, kon hij zijn oogen niet gelooven. Wat? Een Kerstboom? Tòch een Kerstboom? Droomde hij?

Hij kneep zich eens even in z'n arm. Dat voelde hij. 't Was dus waar. Daar ginds

in den hoek van de kamer stond werkelijk een kerstboom. Wel niet zoo'n groote als die in Amsterdam, maar hij was anders even mooi. En tante Eufemia stak juist het laatste kaarsje aan. Nu ging ze op een afstand staan, hield haar hoofd schuin.

Erik hield zich doodstil.

Daar ging tante naar de kast. Ze haalde er een pak uit. 't Leek net een postpakketje. Ze legde 't onder den Kerstboom.

Zou dat? . . . Een pakje van Vader misschien? Als het dat eens was . . .
„Tante.”

„Ja, mijn jongen, ben je al wakker?”

„Tante, wat heerlijk, dat er een kerstboom is. Hebt u dat . . . ? En dat pakje, tante?”

„Dat is vanmorgen van Vader gekomen. Ik heb het bewaard tot nu. Wil je 't graag open hebben?”

„Nou, of . . .”

„Goed, dáár zullen wij dan samen ons kerstfeest mee beginnen, hè?”

Het Kerstfeest van tante Eufemia en Erik!

Hoe dat gevierd werd?

Nee, dat kan ik niet meer vertellen.

Maar mooi en goed was het en Jan Vermeer kwam er ook nog bij te pas.

DE LEGENDE VAN DEN ZWARTEN STEEN

naverteld door A. M. DE MAN—SONIUS.

Geïll. door L. VAN SCHAGEN.

Honderden jaren geleden, lang voor een der eilanden van den Indischen Archipel betreden was door een Westerling, strekte zich in Midden-Java een machtig rijk uit. De hoofdstad lag in de buurt van 't tegenwoordige Djokja.

In een stormachtigen nacht leed een groote boot met blanke bemanning schipbreuk op de Zuidkust.

Donkere wolken joegen in duizelingwekkende vaart langs den hemel. Felle bliksem-schichten verlichtten telkens de zwarte massa, ratelende donderslagen daverden langs de berghellingen.

Angstig hadden de Javanen hun hutten verlaten, ze keken naar de lucht, mompelden

bijgeloovig: „Ratoe Loro Kidoel, de godin van den Zuider Oceaan, rijdt weer met haar gevolg langs den hemel. Storm!”

En dien nacht loeide er een orkaan heviger dan zelfs de oudsten in 't land zich konden herinneren. De bulderende wind scheurde dikke takken van de djohars en kanaris, de bliksem blakerde de kruinen der klapperboomen en kletterend sloeg de regen de padiehalmen plat, verrafelde de pisangbladeren.

In dien vreeselijken nacht nu zonk 't schip met zijn blanke bemanning. Slechts een der opvarenden werd als door een wonder gered. Naakt wierpen de golven hem op de rotsachtige kust, waar hij verdoofd en uitgeput bleef liggen.

Daar vonden hem den volgenden morgen een troepje visschers.

„Kijk eens, een witte zee-aap,” riep er een.

„Zeker een monster uit Ratoe Loro Kidoels gevolg!”

„Misschien is hij wel bij de vorstin in ongenade gevallen en door haar uit haar zee-paleis verjaagd.”

Uit 't stranddorp liepen de menschen te hoop om het wonderlijke dier te bekijken. De schipbreukeling probeerde hun in zijn taal duidelijk te maken, dat hij een mensch was als zij. Doch niemand begreep hem. Toen trachtte hij zich door gebaren verstaanbaar te maken. Maar ook dat was vergeefs. Ze bleven hem aanzien voor een witten zee-aap. Men greep hem, sloot hem in een kooi en nu ging het in optocht naar 's keizers residentie, waar ze den vorst de zeldzame vangst aanboden.

Met een lange keten werd de gevangene vastgelegd aan een grooten zwartglanzenden steen, die den radja bij vergaderingen tot zetel diende.

Aangrijpend was de droefheid van den armen schipbreukeling. Hij klaagde, hij smeekte . . . , niemand begreep hem.

Wel waren er onder hen, die naar 't merkwaardige dier kwamen kijken, velen, die geroerd waren door 't echt menschenlijke in zijn droefheid, maar de meesten lachten om den koddigen aap, die kon weenen en klagen als een mensch. Men wierp hem vruchten en lekkernijen toe. Hij raakte ze niet aan. Lang duurde zijn ellendig lot gelukkig niet. Meer en meer kwijnde hij weg en op een dag vond men hem dood aan zijn ketting. Doch voor hij stierf had hij met een scherp kiezels de volgende woorden in den steen gegrift: „Ter eeuwige nagedachtenis aan ons ongelukkig lot.”

En nog zijn deze letterteekens in den zwartglanzenden steen te zien.

Op de begraafplaats van Djokja's sultans ligt, in de schaduw van twee eeuwenoude waringins half verscholen tusschen hun luchtwortels, de zwarte steen, als getuigenis van 't wreede lot van den rampzaligen schipbreukeling.

Hulst in het Zuiden van Noord Amerika.

In het Zuiden van Noord-Amerika, de z.g. „Southern States”, — gaan omstreeks Kerstmis de menschen erop uit, met bijl en messen gewapend, om de Hulst uit het Zuiden te verzamelen, die voor veel doeleinden gebruikt wordt. In de meeste Staten is alleen de gewone hulst bekend, dezelfde die ook in Nederland groeit, en die, evenals de mistletoe, in dezen feesttijd voor versieringen wordt gebruikt.

Maar verder naar het Zuiden, dichtbij de kust, langs de Atlantische Oceaan en de Golf van Mexico, is een ander soort hulst. Die Zuidelijke hulst wordt ook wel „yaupon” genoemd, een naam die de Indianen er aan gegeven hebben. De Latijnsche naam is „*ilex vomitoria*”. Van de bladeren wordt een bedwelmenden drank gemaakt, en de Indianen van North Carolina maken er een drank van die ze „de zwarte drank” noemen. Deze drank werd vroeger bereid alvorens ze gingen vechten, en vóór iederen strijd, hoe klein ook. Yaupon thee werd ook op feesten gedronken, en door de Indianen gebruikt als medicijn.

Yaupon is, evenals de gewone hulst, winter en zomer door groen, maar de groei verschilt van de hulst die wij kennen. Het is meer een struik, dan wel een boom, en door snoeien en leiden, kan hij zoo groeien dat hij wel een hoogte van 15 voet bereikt. De blaadjes zijn ovaal, en voelen zacht aan, en ze zijn kleiner dan die van de gewone hulst. Ze dragen witte teere bloempjes, die, wanneer ze afvallen, besjes achterlaten, die felrood worden tegen dat de zachte zuid-herfst overgaat in de zachte, milde winter van het Zuiden, en tegen Kerstmis staan ze in een gloed van felrood en groen, dik bezaaid met bessen, waarvan er heel wat meer aan een tak zijn dan aan onze gewone hulst. Bij de Yaupon takken ziet men gewoonlijk evenveel rood als groen!

De bovenkant der blaadjes zijn glimmend groen, de onderkant is dof en grijs. De bast van de struik is glad en grijs. En 't geheel is een prachtige versiering voor de feestelijkste maand van het jaar! — Zelfs de koeien in die streek vinden dat, en eten er zich dik en rond aan!

B. v. D. GROEN-ZEEGERS.

